

Raadsmemo

Datum: 26 november 2024

Onderwerp: Maatregelpakket schaalsprong Regio Foodvalley; Stedelijke voorzieningen

Ter attentie van: De Raad

Afzender: College van Burgemeester en Wethouders

Portefeuillehouder B. Wijnne

Mail behandelaar a.gijlers@barneveld.nl Telefoonnummer 0342 495607

Samenvatting

Dit memo gaat over het Maatregelpakket schaalsprong Regio Foodvalley; Stedelijke voorzieningen. Dit is een pakket van maatregelen gericht op het versterken van het voorzieningenniveau in de Foodvalley passend bij de schaalsprong in de regio. De provincie Gelderland wil hiervoor middelen beschikbaar stellen en heeft de 5 Gelderse gemeenten gevraagd om met voorstel hieromtrent te komen.

Doel

De raad (tussentijds) informeren

Inleiding

In het coalitieakkoord van de Provincie Gelderland is opgenomen dat Gedeputeerde Staten de vijf Gelderse gemeenten in de regio Foodvalley met een subsidie willen ondersteunen in de woningbouwopgave en de daarmee samenhangende schaalsprong. De vijf gemeenten zijn Barneveld, Nijkerk, Scherpenzeel, Wageningen en Ede. De Provincie Gelderland heeft afgelopen zomer aan deze gemeenten gevraagd om gezamenlijk een pakket van voorzieningen samen te stellen, om de leefbaarheid in deze groeiende gemeenten op peil te houden. Dit pakket van maatregelen moet voor het eind van dit jaar worden aangeboden aan de provincie.

Opzet maatregelpakket en provinciale kaders

In het maatregelenpakket is een goede balans gevonden tussen laagdrempelige voorzieningen voor inwoners dichtbij en stedelijke voorzieningen waarvoor inwoners willen reizen. Voor elk van de vijf gemeenten zitten één of meerdere plannen in het maatregelenpakket en past bij de ambities die zijn geformuleerd in het coalitieakkoord van de Provincie Gelderland. De kaders die de provincie Gelderland heeft gesteld zijn de volgende:

- Het gaat om plannen voor fysieke voorzieningen die uiterlijk in 2027 starten en die met deze subsidie kunnen worden versneld of vergroot.
- Het gaat om voorzieningen die passen in de thema's sport, cultuur, kenniseconomie en recreatie.
- De plannen zijn gebaseerd op minimaal 50% cofinanciering.

De plannen die in het maatregelenpakket worden voorgesteld worden onderverdeeld in twee categorieën:

1. Hotspots voor cultuur en economie

Kunst en cultuur dragen bij aan levendige aantrekkelijke wijken en steden. Een aantrekkelijke gemeente kan niet zonder een rijk cultureel leven. Gemeenschappen hebben behoefte aan verzamelplekken waar creatieve geesten (in de breedste zin van het woord) elkaar vinden en versterken. Aan broedplaatsen voor economie, kunst en cultuur. Aan plekken die inspireren en uitdagen, waar verschillende groepen ondernemers, bewoners en bezoekers elkaar ontmoeten en kruisbestuiven. De innovatiekracht van dit soort hotspots is onmisbaar voor de regio van de toekomst. (Beroeps)onderwijs is een belangrijke pijler in het realiseren van sterke economische hotspots.

2. Gezondheid door bewegen en recreatie

De groei in aantal inwoners in combinatie met vergrijzing en een toename van chronische ziekten zal de vraag naar zorg sterk doen stijgen. Ons zorgaanbod zal door financiële en personele beperkingen niet onbeperkt mee kunnen groeien. Inzetten op preventie is noodzakelijk. Een gezonde en groene leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten is hiervoor onmisbaar. Sport en bewegen zijn waardevol voor mens en maatschappij. Het geeft energie, plezier en zingeving in het dagelijks leven en draagt bij aan het tegengaan van eenzaamheid en kansenongelijkheid. Sport en bewegen bevordert de mentale en fysieke gezondheid van onze inwoners.

Concrete invulling gemeente Barneveld

De vraag van de provincie behelst het voorstellen van maatregelen op de beleidsterreinen cultuur, sport, kenniseconomie (inclusief recreatie) die op korte termijn gerealiseerd kunnen worden en dus al in vergevorderd stadium van voorbereiding zijn. De drie Barneveldse projecten in dit pakket zijn:

- Regionale opschaling van de Barneveldse Techniek Opleiding,
- Regionale ijs- en skeelerbaan 't Grieze Veen,
- Toekomstbestendige sportinfrastructuur (sportpark Terbroek).

Deze projecten worden nader toegelicht in de bijlage.

Financiën en risico's

Het maatregelenpakket betreft een aanvraag van € 21 miljoen euro, hiervan betreft het € 4.000.000 voor Barneveldse projecten. Er wordt ietwat overvraagd, omdat de provincie heeft aangegeven te willen onderzoeken of er additionele middelen beschikbaar zijn. De aanvraag gaat uit van maximaal 50% cofinanciering. Deze financiële dekking kan uit gemeentelijke budgetten komen, maar mag ook budget zijn vanuit andere partners zoals het Rijk of het bedrijfsleven.

Vanuit gemeente Barneveld wordt in het maatregelenpakket ingestoken op de volgende projecten:

	Benodigde investering	Dekking vanuit Barneveld	Dekking vanuit derden	Benodigde cofinanciering
Regionale opschaling van de Barneveldse Techniek Opleiding	8.000.000	3.000.000	3.000.000	2.000.000

Regionale ijs- en skeelerbaan 't Grieze Veen	2.600.000	1.800.000	-	800.000
Toekomstbestendige sportinfrastructuur (sportpark Terbroek)	2.900.000	1.700.000	-	1.200.000

Voor alle bovenstaande projecten geldt dat de beoogde cofinanciering nu aanwezig is dan wel in beeld is. Daarbij maken wij de kanttekening dat de projecten nog niet geheel zijn uitgekristalliseerd en/of nog keuzes moeten worden gemaakt, die ook financiële consequenties kunnen hebben. De uitwerking en de te maken keuzes vinden plaats binnen de afzonderlijke projectsporen. Indien hier andere keuzes gemaakt worden, zal dit vanzelfsprekend ook gevolgen hebben voor de uitvoering van het maatregelenpakket.

Vervolg

We hebben vandaag gelijktijdig met de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Ede, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen besloten om het bijgesloten maatregelenpakket aan te bieden aan de Provincie Gelderland. Dit pakket wordt op de Regiodag Foodvalley van 12 december 2024 aangeboden aan de Provincie Gelderland. Daarna moet besluitvorming door de Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten plaatsvinden. Onze verwachting is dat dit rond de zomer 2025 afgerond zal worden. We houden uw raad daarvan op de hoogte.

Maatregelpakket schaalsprong Regio Foodvalley Stedelijke voorzieningen

Voorwoord

Hierbij bieden wij, colleges van burgemeester en wethouders van Barneveld, Ede, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen, Provincie Gelderland ons gezamenlijk voorstel aan voor extra investeringen in fysieke voorzieningen.

Regio Foodvalley is de snelst groeiende regio van Gelderland; tot 2040 is – inclusief het Utrechtse deel – een groei verwacht van 100.000 woningen. Deze groei leidt tot een schaalsprong in verstedelijking. Provincie en gemeenten realiseren zich dat in het kader van leefbaarheid en brede welvaart ook de voorzieningen met deze groei extra aandacht nodig hebben. Provincie Gelderland heeft ons, de vijf Gelderse gemeenten van Regio Foodvalley gevraagd om een beeld te geven van de behoefte aan voorzieningen in relatie tot de schaalsprong en op basis daarvan een breed gedragen maatregelpakket op te stellen. In dit pakket moeten maatregelen opgenomen worden die resulteren in fysieke investeringen die uiterlijk in 2027 starten of in uitvoering zijn.

De schaalsprong in verstedelijking stelt ons voor de opgave om voorzieningen te realiseren die recht doen aan de unieke identiteit van onze regio nu en in de toekomst. De kracht van Regio Foodvalley is een aantrekkelijke stedelijke omgeving in combinatie met sterke lokale gemeenschappen. Voor onze regio betekent dit dat we zowel (groot)stedelijke voorzieningen moeten bieden als voorzieningen dichtbij. We zetten daarom in op het realiseren van een samenhangend netwerk van lokale, regionale en bovenregionale voorzieningen. Een netwerk toegespitst op de verschillende doelgroepen en dat zo is ingericht dat voorzieningen elkaar onderling versterken.

Voor dit maatregelpakket hebben we gekozen voor twee themalijnen:

- Hotspots voor cultuur en economie;
- Gezondheid door bewegen en recreatie.

Twee thema's die belangrijk zijn voor leefbare steden en dorpen. Bij de invulling van de themalijnen is breed gekeken naar de behoeften van huidige en toekomstige bewoners. Hierbij hebben we specifiek aandacht besteed aan de behoeften van jongeren.

We vinden het belangrijk om voorzieningen te realiseren die een duurzame bijdrage leveren aan de leefbaarheid van onze regio en passen binnen een sterke en kwalitatieve infrastructuur van voorzieningen voor jong en oud.

Het totale maatregelpakket vraagt om een provinciale bijdrage van € 21 miljoen. Hierdoor wordt een totale investering van bijna € 80 miljoen op korte termijn mogelijk gemaakt.

Met dit collectieve voorstel kijken we uit naar verdere samenwerking op dit thema met de provincie Gelderland!

Inhoud

Voorwoord	3
1. Aanleiding	5
2. Doelstelling	6
GEDEELD BEELD OP VOORZIENINGEN IN DE REGIO FOODVALLEY	7
3. Visie Regio Foodvalley	8
4. Samenwerken in realiseren voorzieningen	9
5. Een samenhangend netwerk van voorzieningen	10
6. Uitgangspunten voor dit maatregelpakket	11
7. Themalijnen maatregelpakket	12
INVENTARISATIE BENODIGDE VOORZIENINGEN IRT SCHAALSPRONG	13
8. De schaalsprong bij de 5 Gelderse gemeenten van Regio Foodvalley	14
Barneveld	15
Ede	16
Nijkerk	17
Scherpenzeel	18
Wageningen	19
MAATREGELPAKKET	21
9. Hotspots voor cultuur en economie	22
Regionale opschaling van de Barneveldse Techniek Opleiding (BTO)	24
FRISO: Culturele hotspot van de Veluwe –	
huis voor regionale talentontwikkeling	26
Scaleup gebouw Roots	30
Centrum-hub, vliegwiel voor ontwikkelingen in de historische	
Wageningse binnenstad	32
Podia en cultuurparticipatie: Cultura en Junushoff	35
Cultura: het regionale huis voor cultuureducatie en	
-participatie voor breed publiek	36
Junushoff – groeiende podiumvoorziening voor cultuur, ontmoeting en	
beweging	38
Multifunctionele Centra in Regio Foodvalley:	
Kulturhus De Breehoek en MFA in Hoevelaken	40
10. Gezondheid door bewegen en recreatie	42
Nijkerk aan het water Een wenkend perspectief voor de	
Arkervaat, van Stadshaven tot Randmeerkust.	43
Een nieuwe balans voor een toekomstig erfgoed	
uitbreiding monumentaal landgoed Hoevelakense Bos	48
Regionale ijs- en skeelerbaan 't Grieze Veen	50
Multifunctioneel zwembad Ede Nieuw Hoekelum	52
Toekomstbestendige sportinfrastructuur	55

1. Aanleiding

In het Coalitieakkoord 'Gelderland Gewoon Doen' is benoemd dat in de Regio Foodvalley de woning-behoefte groot is. Door het grote aantal woningen dat wordt bijgebouwd neemt het aantal inwoners fors toe: onze regio maakt een schaalsprong. Deze schaalsprong vraagt meer dan het bouwen van woningen alleen. Groeien in balans vraagt ook investeren in mobiliteit, economie, energie, leefomgeving en voorzieningen. Op al deze terreinen worden plannen ontwikkeld en investeringen gedaan zodat huidige en toekomstige bewoners goed kunnen wonen, werken en recreëren in de regio.

De provincie realiseert zich dat voor het realiseren van de schaalsprong ook de voorzieningen extra aandacht nodig hebben. Dit is doorvertaald in een reservering van €15 miljoen voor 'Schaalsprong Foodvalley' op de meerjarenbegroting behorende bij het Coalitieakkoord. De provincie wil met het gereserveerde budget een impuls geven aan 'secundaire' fysieke voorzieningen

bij de woningbouwopgave in de Gelderse gemeenten binnen de Foodvalley. De provincie ziet graag de realisatie van een aantal fysieke voorzieningen die de schaalsprong van de Foodvalley faciliteren. Daarom heeft de provincie de Gelderse gemeenten binnen de Regio Foodvalley gevraagd met een maatregelpakket te komen dat gericht is op het versterken van het voorzieningenniveau in de regio. Zodat het voorzieningenniveau in de regio weer in lijn komt met de meer dan gemiddelde groei van het aantal inwoners.

Als eerste stap vraagt de provincie aan de Gelderse gemeenten binnen Regio Foodvalley om voor eind 2024 samen een beeld te geven van de totale behoefte aan voorzieningen in relatie tot de schaalsprong en op basis daarvan een breed gedragen maatregelpakket op te stellen dat op relatief korte termijn gerealiseerd kan worden.

2. Doelstelling

De doelstelling is om vanuit de gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk Scherpenzeel en Wageningen gezamenlijk te komen tot een maatregelpakket ten behoeve van benodigde stedelijke voorzieningen. De voorzieningen zijn toegespitst op de beleidsterreinen cultuur, sport, recreatie & kenniseconomie. Dit zijn beleidsterreinen waarin als gevolg van de schaalsprong meer dan regulier moet worden geïnvesteerd in een 'uitbreiding en upgrade' van (fysieke) voorzieningen. Dergelijke voorzieningen zijn belangrijk voor de leefbaarheid van de steden en dorpen.

De voorgestelde maatregelen moeten passen binnen de kaders die door de provincie zijn gesteld:

- Betrekking hebben op de thema's: sport, cultuur, kenniseconomie, recreatie;
- Resulteren in fysieke investeringen die uiterlijk in 2027 starten/in uitvoering zijn;
- Beschikken over cofinanciering door gemeenten en/of derden.

De gemeenten hebben er voor gekozen om met een gezamenlijk voorstel te komen dat bestaat uit:

- A. Een gedeeld beeld van de benodigde voorzieningen in de Regio Foodvalley.
- B. Een eerste inventarisatie van de behoefte aan extra voorzieningen in het kader van de schaalsprong.
- C. Prioriteitstelling op basis van beschikbare middelen en de uiterlijke startdatum (focus op concrete plannen).

Dit maatregelpakket is een eerste stap in een regionale samenwerking op gebied van voorzieningen.

GEDEELD BEELD OP VOORZIENINGEN IN DE REGIO FOODVALLEY

3. Visie Regio Foodvalley

Regio Foodvalley ontleent zijn unieke karakter aan de combinatie van drie factoren:

- **Sociaal** wordt Regio Foodvalley van oorsprong gekenmerkt door vitale dorpen met kleinschalige gemeenschappen waar bewoners zich met elkaar verbonden voelen. Door de groei van het aantal inwoners ontstaat daarnaast steeds meer grootstedelijkheid.
- **Ruimtelijk** gezien is Regio Foodvalley een van de groenste regio's met grote en waardevolle natuurgebieden en landschappen die kenmerkend zijn voor onze regio. Onmisbaar voor ons en voor Nederland. Door de strategische ligging genieten inwoners hier van de nabijheid van de Randstad en de rust en ruimte van de landelijke omgeving.
- **Economisch** wordt Regio Foodvalley verbonden door de foodsector en het kennisecosysteem rondom de WUR, hieraan ontleent de regio ook zijn naam. De regio is uniek als plek waar fundamenteel onderzoek, toegepast onderzoek, praktijkkennis en ondernemerschap elkaar aanvullen en versterken. Naast food steunt onze regio op een innovatief en sterk MKB.

In Regio Foodvalley hebben we een gedeelde ambitie met twee hoofdlijnen.

We realiseren een toekomstbestendige economie waarin we toonaangevend zijn in het voedselsysteem van de toekomst en we een sterke basis hebben van innovatieve en vitale MKB-bedrijven. We dragen ambitieus bij aan de grote opgaven in Nederland door **verantwoord te groeien** waarbij het realiseren van

een schaa sprong en de opgaven voor natuur, milieu en water hand in hand gaan.

In Regio Foodvalley streven we naar een verantwoorde groei waar 'meer landschap en meer stad' samengaan. We blijven een regio waarin het nu en in de toekomst goed en gezond wonen en werken is. Leefbaarheid en brede welvaart staan daarbij centraal, zodat we niet alleen voldoen aan de huidige behoeften, maar ook bouwen aan een duurzame en welvarende toekomst. Die uitdaging kunnen en willen we alleen realiseren samen met onze inwoners en andere partners. Zo komen we tot leefbare dorpen in combinatie met aantrekkelijke steden; een gezonde natuur en een toekomstbestendige landbouw, voedselsysteem en MKB.

We willen onze regio ontwikkelen waar we over 30 tot 50 jaar nog steeds trots op kunnen zijn. Dit betekent dat we niet alleen woningen bouwen, maar ook de nodige voorzieningen. Onze regio kenmerkt zich door een netwerk van grote stedelijke en kleine landelijke gemeenschappen, onze voorzieningen moeten hierbij aansluiten.

Door in te zetten op het stimuleren van ontmoetingen in zowel de sociaal-culturele omgeving, de wereld van sport en bewegen als het ondernemersklimaat brengen we mensen met elkaar in verbinding, bouwen we aan sterke samenwerkingsverbanden en gemeenschappen en verbinden we kennis met de praktijk om de schaa sprong in de regio mogelijk te maken.

4. Samenwerken in realiseren voorzieningen

We zitten midden in de realisatie van een schaalsprong. In onze strategische agenda hebben we een gezamenlijke ambitie om 'verantwoord te groeien' vastgesteld. Groeien in balans, waar groei en behoud van natuur en een robuust watersysteem beide belangrijk zijn. Groei in inwoners betekent groei in mobiliteit, economie, energie én groei in voorzieningen.

Voor de woningbouwopgaven zijn via de Woondeal afspraken gemaakt tussen Rijk, Provincie en Regio Foodvalley. Voor het realiseren van deze woningbouwopgaven zijn op provinciaal niveau als randvoorwaarden benoemd:

- Financiering van onrendabele toppen van gemeenten en woningcorporaties
- Oplossingen voor netcongestie voor elektriciteit
- Voldoende ambtelijke capaciteit bij gemeenten, onder meer door structurele financiering
- Investerings in bereikbaarheid (fiets, openbaar vervoer, wegen)
- Voldoende stikstofruimte om woningbouw mogelijk te maken

Specifiek voor de Regio Foodvalley is als extra randvoorwaarde een **schaalsprong in voorzieningen** benoemd. Regio Foodvalley maakt een schaalsprong qua verstedelijking. Deze verstedelijking vraagt naast investeringen in mobiliteit/bereikbaarheid ook om het

bestendigen van de leefbaarheid in onze gemeenten door het laten meegroeien van (maatschappelijke) voorzieningen voor sport, cultuur en recreatie.

Tot nu toe is de focus van de regionale samenwerking op de benodigde schaalsprong in voorzieningen beperkt geweest. Dit was vooralsnog volledig het terrein van de individuele gemeenten. We zijn van mening dat we door een gezamenlijke visie meer en betere resultaten kunnen boeken in de schaarse ruimte en met de beschikbare middelen.

Dit pakket is een gezamenlijk voorstel van de colleges van B&W van de vijf Gelderse gemeenten en we zien dit gezamenlijke maatregelpakket als een eerste stap in een regionale samenwerking op dit vlak. Dit voorstel is tot stand gekomen op basis van een constructief ambtelijk en bestuurlijk proces van deze gemeenten. Bij dit proces is de provincie tevens intensief betrokken geweest. Ook is over de visie van een samenhangend netwerk van voorzieningen afgestemd met de drie Utrechtse gemeenten. Deze visie moet regiobreed verder worden uitgewerkt en ingekleurd. De maatregelen die in dit pakket zijn opgenomen zijn allemaal zogenaamde 'no-regret' maatregelen. Maatregelen die verdere samenwerking op het gebied van voorzieningen niet in de weg staan en maatregelen die een waardevolle bijdrage leveren aan een samenhangend netwerk van voorzieningen in de Regio Foodvalley.

Parallel aan de totstandkoming van dit maatregelpakket wordt in de regio gewerkt aan een 'aanpak regionale voorzieningen'. Een belangrijk stap in deze aanpak is het gezamenlijk in kaart brengen wat we als regio te doen hebben om de voorzieningen te laten meegroeien met de schaalsprong. We moeten met elkaar een beeld vormen over welke voorzieningen het gaat, ook in relatie tot de voorzieningen in aangrenzende regio's en relatie tot het daily urban system. Wat is 'need to have' en wat 'nice to have'? Wat is des regio's en wat des gemeenten? Hiervoor is nader onderzoek nodig. Er ligt een voorstel om dit op te nemen in het jaarplan van de regio. Dit zal in 2025 verder worden verkend.

5. Een samenhangend netwerk van voorzieningen

De schaalsprong in verstedelijking stelt ons voor de opgave om voorzieningen te realiseren die recht doen aan de unieke identiteit van onze regio nu en in de toekomst. Onze regio kenmerkt zich van oudsher door vitale dorpen met gemeenschappen waar bewoners zich met elkaar verbonden voelen. Van oorsprong zijn de gemeenschappen en voorzieningen kleinschalig, door groei van het aantal inwoners ontstaat steeds meer grootstedelijkheid. De kracht van Regio Foodvalley is een aantrekkelijke stedelijkheid én sterke lokale gemeenschappen. Een regio met een voordeel in de stad en de achterdeur in het landelijk gebied. Juist deze combinatie van stad en platteland is wat ons onderscheidt en wat we willen koesteren.

Voor onze voorzieningen betekent dit dat we zowel (groot)stedelijke voorzieningen moeten bieden als voorzieningen dichtbij. (Groot)stedelijk voorzieningen waar onze bewoners bereid voor zijn om voor te reizen. Nabije voorzieningen die ontmoeting en verbinding stimuleren en dragers zijn in het behouden van sterke lokale gemeenschappen bij een groeiend aantal inwoners. Lokale voorzieningen zijn essentieel om de leefbaarheid van dorpen op peil te houden. We volgen hiermee de lijn van het Planbureau voor de Leefomgeving die stelt dat voorzieningen die niet in de eigen gemeente aanwezig zijn voor veel inwoners slecht bereikbaar zijn door ontbrekend openbaar

vervoer en vervoersarmoede. De bereikbaarheid van voorzieningen staat met name onder druk in het landelijk gebied en de dorpen. Dit is ook van toepassing op ons landelijk gebied. We zetten daarom in op het versterken van het netwerk van regionale én lokale voorzieningen.

In de Verstedelijkingsstrategie 'Meer landschap, meer stad' hebben we gekozen voor het ontwerpprincipes dagelijks, wekelijks en maandelijks groen. Een sterk principe om ook als basis te kiezen voor een regionale infrastructuur van voorzieningen. Voorzieningen dichtbij waar huidige en toekomstige bewoners elkaar ontmoeten, die zorgen voor levendigheid en een prettige en gezonde leefomgeving. In combinatie met meer grootstedelijke voorzieningen met een regionale en zelfs bovenregionale functie. Een samenhangend netwerk van meer lokaal gerichte, regionale en bovenregionale voorzieningen. Een netwerk toegesneden op de verschillende doelgroepen, waaronder jongeren, en zo ingericht dat voorzieningen elkaar onderling versterken. We richten ons op het realiseren van ecosystemen van voorzieningen die gezamenlijk bijdragen aan (talent)ontwikkeling, welzijn en saamhorigheid. Dat is waar we met elkaar aan werken. We zetten daarbij in op het versterken en opschalen van bestaande netwerken en infrastructures.

6. Uitgangspunten voor dit maatregelpakket

We vinden het belangrijk om voorzieningen te realiseren die een duurzame bijdrage leveren aan de leefbaarheid van onze regio. Die passen in een sterke en kwalitatieve infrastructuur van voorzieningen voor jong en oud. In dit maatregelpakket ligt de focus op voorzieningen met een regionale waarde. Dit sluit aan bij de kaders van de provincie Gelderland.

We plaatsen deze voorzieningen met regionale waarde in verbinding met de behoefte aan voorzieningen met vooral een lokale waarde vanuit de visie van het realiseren van een samenhangend netwerk van voorzieningen. De opgaven die in alle vijf gemeenten liggen voor het versterken en opschalen van voorzieningen met een lokale waarde zijn in de planvorming voor dit maatregelpakket meegenomen. In deze financieringsaanvraag zijn deze beperkt meegenomen, alleen daar waar deze exceptioneel onder druk staan als gevolg van schaalsprong en waar in het kader van leefbaarheid en voorzieningen 'dichtbij' gemeenten hulp van de provincie nodig hebben. Voor voorzieningen met een lokaal karakter zien we noodzaak om in samenwerking met de provincies en het Rijk andere financieringsstromen organiseren.

We hebben er voor gekozen om voorzieningen op te nemen in dit maatregelpakket die voldoen aan onderstaande uitgangspunten:

- De maatregelen sluiten aan bij /dragen bij aan de doelen en beleidskeuzen die zijn gemaakt in recente beleidsdocumenten met betrekking tot de schaalsprong. Specifiek gaat dit om de Verstedelijkingsstrategie, het NOVEX-ontwikkelperspectief Arnhem-Nijmegen-Foodvalley en de Strategische Agenda van Regio Foodvalley.

- Bij de maatregelen wordt uitgegaan van multifunctioneel (ruimte)gebruik om schaarse ruimte en middelen maximaal tot waarde te brengen.
- De maatregelen hebben een kern van een 'ontmoetingsplek'. De mensen staan centraal. In een snel groeiende regio is verbinding belangrijk voor brede welvaart en leefbaarheid.
- Bij de locatie van de voorzieningen wordt rekening gehouden met een goede bereikbaarheid voor de verschillende doelgroepen, waarbij wordt aangesloten bij de visie op het mobiliteitssysteem van de toekomst, waarbij prioriteit wordt gegeven aan meer duurzame vormen van mobiliteit.
- Bij het ontwikkelen van de maatregelen wordt uitdrukkelijk gekeken naar de waarde voor huidige en toekomstige bewoners én voor huidige en toekomstige ondernemers. Voorzieningen zijn belangrijke bouwstenen in het realiseren van aantrekkelijke hotspots waar synergie ontstaat tussen bewoners, bezoekers en ondernemers.
- In de prioritering van maatregelen is gekeken naar waar de effecten van de schaalsprong het grootst zijn en welke maatregelen het meeste waarde toevoegen in leefbaarheid en brede welvaart.

Aansluiting Regio Deal

Regio Foodvalley heeft een aanvraag gedaan voor de 6e tranche Regio Deal Regio Foodvalley. In deze aanvraag wordt gewerkt met drie programmalijnen. Programmalijn 2: Regionaal samenwerken en ontmoeten kent het onderdeel regionale voorzieningen. De Regio Deal aanvraag op deze programmalijn is aangesloten op bijgaand maatregelpakket van de vijf Gelderse gemeenten van Regio Foodvalley voor de Provincie Gelderland.

7. Themalijnen maatregelpakket

Dit maatregelpakket is een eerste stap in een regionale samenwerking op het niveau van voorzieningen. Voor dit maatregelpakket kiezen we, in lijn met de kaders van de provincie Gelderland, voor twee themalijnen. Twee thema's die belangrijk zijn voor leefbare steden en dorpen. Bij de invulling van de themalijnen is breed gekeken naar de behoeften van huidige en toekomstige bewoners. Hierbij hebben we specifiek aandacht besteed aan de behoeften van jongeren. Voor een vitale toekomst is het belangrijk dat jongeren zich thuis voelen in onze regio en gestimuleerd worden zich te ontwikkelen en te participeren in onze samenleving.

1. Hotspots voor cultuur en economie

Kunst en cultuur dragen bij aan levendige aantrekkelijke wijken en steden waar mensen graag wonen en werken. Een aantrekkelijke stad kan niet zonder een rijk cultureel leven. Gemeenschappen hebben behoefte aan verzamelplekken waar creatieve geesten (in de breedste zin van het woord) elkaar vinden en versterken. Aan broedplaatsen voor economie, kunst en cultuur. Aan plekken die inspireren en uitdagen, waar verschillende groepen ondernemers, bewoners en bezoekers elkaar ontmoeten en kruisbestuiven. De innovatiekracht van dit soort plekken van ontmoeting is onmisbaar voor de regio van de toekomst. (Beroeps)onderwijs is een belangrijke pijler in het realiseren van sterke economische hotspots.

2. Gezondheid door bewegen en recreatie

De groei in aantal inwoners in combinatie met vergrijzing en een toename van chronische ziekten zal de vraag naar zorg sterk doen stijgen. Ons zorgaanbod zal door financiële en personele beperkingen niet onbeperkt mee kunnen groeien. Inzetten op preventie is noodzakelijk. Een gezonde en groene leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten zijn hiervoor onmisbaar. Sport en bewegen zijn waardevol voor mens en maatschappij. Het geeft energie, plezier en zingeving in het dagelijks leven en draagt bij aan het tegengaan van eenzaamheid en kansen ongelijkheid. Sport en bewegen bevordert de mentale en fysieke gezondheid van onze inwoners.

Voorzieningen op deze themalijnen dragen bij aan:

- **Ontmoeten** om eenzaamheid en polarisatie tegen te gaan en te bouwen aan sterke gemeenschappen.
- **Bewegen** voor ziekte preventie en gezondheidsbevordering.
- **Participatie** van mensen om (langer) actief een te bijdrage leveren aan onze maatschappij.
- **Binden** van talent aan onze regio door aantrekkelijke voorzieningen en werkplekken waar creativiteit en kruisbestuiving wordt gestimuleerd.
- **Ondernemerschap** door creëren van goed bereikbare en aantrekkelijke 'hotspots' voor cultuur en bewegen waar ruimte is voor ondernemerschap.

De bovenstaande punten zijn vijf belangrijke pijlers voor het realiseren van brede welvaart. De voorzieningen worden zo ontwikkeld dat ze de regionale identiteit versterken. Regio Foodvalley is een netwerkregio rijk aan erfgoed en cultuur. We koesteren ons materieel en immaterieel erfgoed en faciliteren dat het een waardevolle plek in onze samenleving behoudt, nu en in de toekomst.

INVENTARISATIE
BENODIGDE
VOORZIENINGEN IRT
SCHAALSPRONG

8. De schaalsprong bij de 5 Gelderse gemeenten van Regio Foodvalley

Regio Foodvalley bestaat uit een netwerk van grote en kleine gemeenschappen die ieder hun eigen identiteit hebben. In de hele Regio Foodvalley is sprake van een forse groei in aantal inwoners. Deze groei wordt gerealiseerd door verdichting van huidige kernen, zodat landschap en natuur zo veel mogelijk worden ontzien. Met de focus op een binnenstedelijke bouwopgave waarbij gebouwd wordt in hogere dichtheden, neemt de behoefte aan groene gebieden toe om te ontspannen en recreëren. Recent onderzoek toont aan dat voorzieningen in kernen noodzakelijk zijn om gemeenschappen vitaal en leefbaar te laten zijn. We creëren voorzieningen die bijdragen aan de spreiding van bezoekers om zo kwetsbare natuur te ontzien. We zetten in op het realiseren van een netwerk van voorzieningen. Voorzieningen die goed bereikbaar zijn via wandel- en fietspaden en openbaar vervoer.

In het kader van dit maatregelpakket hebben we een inventarisatie gemaakt van de benodigde voorzieningen per gemeente. Dit betrof een eerste

inventarisatie van plannen die op dit moment al voldoende concreet zijn uitgewerkt. Dit geeft nog geen volledig beeld van de benodigde voorzieningen. Uit deze inventarisatie komt een totaalpakket met een nog ontbrekende dekking van de vijf gemeenten samen van circa € 50 miljoen naar voren. Met dit maatregelpakket prioriteren we naar een provinciale bijdrage van € 21 miljoen.

Onderstaand is per gemeente kort samengevat welke opgaven en kansen er liggen om een passend netwerk van voorzieningen te realiseren in de regio Foodvalley. Zo wordt duidelijk wat de behoefte aan extra voorzieningen binnen de twee thema's op hoofdlijnen is. Dit is geen compleet beeld van het benodigde voorzieningenniveau in relatie tot de schaalsprong. Dit is de opbrengst van een inventarisatie, binnen de door de provincie Gelderland gestelde kaders van deze uitvraag die in een kort tijdsbestek is gedaan. Zoals benoemd in paragraaf 4 is dit maatregelpakket een eerste stap voor een samenwerking in Regio Foodvalley op het thema voorzieningen.

Barneveld

Barneveld is een 'gemeente van gemeenschappen' met negen grotere en kleinere dorpskernen. De groei van de gemeente ziet het gemeentebestuur als één van de hoofdpogingen van de gemeente. Tot 2040 wordt voorzien in de realisatie van tenminste 8.000 extra woningen, waarmee 1/5 van de totale groei van de gehele regio Foodvalley landt in de gemeente Barneveld. Daarmee groeit de gemeente naar een omvang van 80.000 tot 85.000 inwoners. Barneveld kiest er bewust voor om de groei in inwoners meer dan voorheen te spreiden over alle kernen. Met deze keuze wordt een bredere basis gerealiseerd voor passende voorzieningen in elke kern. Barneveld wil dat voorzieningen om te kunnen sporten, bewegen, cultuur beleven en elkaar ontmoeten voor alle inwoners goed toegankelijk zijn. Voorzieningen worden opgezet vanuit het principe van complementariteit: een gezonde basis in de kleinere kernen, grotere en aanvullende voorzieningen worden geconcentreerd in de verstedelijkte as Voorthuizen – Harselaar – Barneveld. De schaalsprong leidt ertoe dat bestaande voorzieningen niet voldoen om de groei passend te accommoderen. Om die reden kiest het gemeentebestuur om de basis aan voorzieningen in de kleinere kernen te verbreden door multifunctionele overdekte sportvoorzieningen toe te voegen in het gebied rondom Terschuur en Zwartebroek en in het

gebied rondom Stroe en Kootwijkerbroek (geen onderdeel van deze aanvraag). Dit geeft een forse impuls aan de leefbaarheid in deze gebieden en draagt bij aan nabijheid en toegankelijkheid van sport. Aan de andere kant krijgen bestaande voorzieningen in de verstedelijkte de broodnodige ruimte om de groei van dit gebied te kunnen accommoderen. De schaalsprong draagt er ook aan bij dat er voldoende basis om nieuwe voorzieningen die er nu nog niet zijn, te ontwikkelen. De aanleg van een nieuwe skeelerbaan voor IJs – en skeelervereniging 't Grieze Veen is daar een voorbeeld van. Op dit moment heeft deze vereniging geen passende voorziening. Met de nieuwe baan kan deze tak van sport zich doorontwikkelen in de regio. Het bedrijventerrein Harselaar is één van de grootste regionale bedrijventerreinen in de Regio Foodvalley en kent een breed palet aan (maak)bedrijvigheid. Ook op andere locaties in de Regio Foodvalley is veel bedrijvigheid waarvoor goed opgeleid technisch personeel onmisbaar is. BTO vervult een belangrijke rol in het aantrekken en opleiden van technisch personeel door verbinding te leggen tussen (technisch) onderwijs en het bedrijfsleven. Met de nieuwbouw voor de BTO in Barneveld en Ede wordt een belangrijke stap voorwaarts gezet om die relatie te bestendigen en te verstevigen.

Ede

In Ede groeien de dorpen naar eigen behoefte. In de stad vindt de grootste groei plaats. De ambitie is om deze groei in te zetten voor de versterking van de bestaande wijken. Door nieuwe woningen in de kern van Ede-Stad te bouwen ontstaat een breder draagvlak voor voorzieningen en een betere spreiding van sociale huurwoningen. Dit proces zal stap voor stap worden uitgevoerd.

Dankzij station Ede-Wageningen, waar (inter) nationale verbindingen samenkomen speelt Ede een steeds belangrijkere rol als poort naar de Veluwe en de Foodvalley. Het Stationskwartier wordt een levendige hotspot voor inwoners, ondernemers en (inter)nationale bezoekers. In de historische kazernes zoals FRISO, de Westhal op ENKA en de omliggende openbare ruimtes worden unieke plekken voor cultuurparticipatie, talentontwikkeling voor jongeren, recreatie en ondernemerschap gecreëerd. Het Food Innovation District (FID) is onderdeel van dit gebied. Het FID is complementair aan de WUR Campus, het andere brandpunt van de KennisAs Ede-Wageningen. De investering in Roots en de vestiging van Aeres en BTO geven het Food Innovation District een belangrijk impuls. Het Stationskwartier wordt een belangrijke bestemming voor dagbezoekers en verblijfsrecreanten en draagt bij aan de noodzakelijke spreiding van bezoekers. De verbouwing van het multifunctionele cultuurgebouw Cultura geeft een impuls aan het centrum, zorgt voor een schaalsprong in het cultuuraanbod en maakt een culturele verbinding

tussen het Stationskwartier en het centrum.

Het versterken van de leefbaarheid en kwaliteit in het westelijke deel van Ede-Stad, de Valleistad staat hoog op de agenda. Een belangrijk project is de ontwikkeling van het 'Westerpark / Stadslandgoed Veldhuizen'.

Dit unieke stadspark, gelegen in de Valleistad, vormt een aanvulling op de twee landgoederen aan de oostkant van Ede. De Edese beweegroute 'Rondje Ede' doorkruist het park en verbindt het met de omliggende natuurgebieden. Recreatieve versterking aan de valleizijde is noodzakelijk om de druk op de Veluwe te verminderen. Investerings in groen en bewegingsvoorzieningen leggen de basis voor verdere verdichting in dit deel van de stad.

Een andere belangrijke ontwikkeling is de Kenniscampus-Nieuw Hoekelum. Dit gebied is al een hub voor onderwijs en sportvoorzieningen, maar wordt uitgebreid met meer woningen en faciliteiten voor sport en beweging. Deze voorzieningen zullen nauw samenwerken met de onderwijsinstellingen in het gebied. Het nieuwe zwembad, de Van der Knaaphal en in het andere grote sportgebied Westerpark in de toekomst mogelijk ook een schaatsbaan, vormen samen een topsportlocatie met nationale allure. Door natuur en recreatie in de groeneweg te versterken, wordt de ecologische verbinding tussen de Veluwe en de Vallei robuuster.

Nijkerk

De gemeente Nijkerk bestaat naast de kernen Nijkerk, Nijkerkerveen en Hoevelaken uit de buurtschappen Appel, Driedorp en Holkerveen. De gemeente Nijkerk groeit fors: met bijna 6.000 woningen in de periode tot 2040. Daarmee is Nijkerk een snelgroeiende gemeente en maakt het de komende jaren een enorme schaa sprong richting de 50.000 inwoners. Nijkerk kiest expliciet voor verdichting binnen de huidige kernen, zodat het landschap en de natuur zoveel mogelijk worden ontzien. In de regio is de gemeente Nijkerk uniek door de plannen om hoogstedelijk te bouwen (50m hoog) in het centrum van de stad. Daarbij zorgt Nijkerk voor een goede bereikbaarheid; alle nieuwbouw woningen liggen op loop- en fietsafstand van de bestaande treinstations, waarbij Station Nijkerk ook is aangewezen als Regiopoort in het U-NED programma van de Metropoolregio Utrecht.

Nijkerk zoekt de balans tussen het bouwen van woningen en het faciliteren van een gezonde en prettige leefomgeving voor bewoners en bezoekers uit de regio en daarbuiten. Daarom investeert Nijkerk de komende jaren flink in de groei van groene wandel- en fietspaden en mogelijkheden voor recreatie en bewegen. Dat is onder meer zichtbaar

in ontwikkelingen rondom het Hoevelakense Bos en Nijkerk aan het Water. Voor het Hoevelakense Bos staat een flinke uitbreiding op de planning. Aan de Randmeerkust werkt Nijkerk met partners aan het realiseren van een recreatieve hotspot, waarbij de focus ligt op de realisatie van een passantenhaven, de uitbreiding van het zwemstrand en het verbeteren van de (zwem)waterkwaliteit. Daarnaast creëert Nijkerk in het project Stadshaven recreatieve en economische groei langs de Arkervaart, die uitnodigt om te bewegen en te recreëren. Nijkerk ziet een toekomstperspectief voor de Arkervaart als belangrijke schakel in het recreatieve netwerk tussen de stad en de randmeren.

Naast groen en recreatie investeert de gemeente Nijkerk ook in participatie en ontmoeting met en tussen de inwoners van haar gemeente. Een mooi voorbeeld daarvan is het plan om in Hoevelaken een nieuwe multifunctionele accommodatie te bouwen dat het maatschappelijk kloppend hart van Hoevelaken wordt. Ook op de langere termijn blijft Nijkerk groeien en daarmee blijven thema's zoals bereikbaarheid, leefbaarheid en een goed voorzieningenniveau onverminderd belangrijk.

Scherpenzeel

Scherpenzeel wil haar landelijke karakter behouden. Nieuwe woningen worden gerealiseerd in een uitbreidingswijk aan de kern en er wordt gekeken naar inbreidmogelijkheden. De toename van het aantal woningen met minimaal 10% in Scherpenzeel maakt dat jongeren meer kans hebben om in Scherpenzeel te blijven wonen. De samenstelling van de bevolking komt hierdoor meer in balans. Voor een vitale gemeenschap moeten de voorzieningen mee ontwikkelen met de veranderende samenstelling en groei van de bevolking. Het Kulturhus De Breehoek vervult hier een wezenlijke rol in. Dit moet het kloppende hart worden van de samenleving waar veel

voorzieningen bij elkaar komen. De sporthal vervult een regionale functie hetgeen ook geldt voor de theaterzaal. Het stimuleert de ontmoeting op loop- en fietsafstand voor zowel bestaande als nieuwe inwoners.

Het sportpark huisvest verschillende verenigingen en het openluchtzwembad 't Willaer. Het openluchtzwembad heeft een grote aantrekkingskracht vanuit de regio. Investerings op het sportpark zijn nodig om door groei van verenigingen mogelijk te maken. Door efficiënt gebruik te maken van de ruimte kan op de huidige locatie de groei voor de komende jaren worden gerealiseerd.

Wageningen

Wageningen is een wereldstad in zakformaat. De stad is kleinschalig en compact maar wel met stedelijke kenmerken, met een historische binnenstad, voorzieningen voor jong en oud en een gevarieerde bevolking, onder andere dankzij de vele studenten en kenniswerkers van de WUR en Wageningen Campus. Wageningen groeit tot 2040 met 3.500 nieuwe woningen en 20 hectare aan kennisintensieve bedrijvigheid. Daarnaast blijven we ruimte bieden aan studenten en vluchtelingen.

Bij de ontwikkeling van de stad zijn binnenstedelijke ontwikkelingen en transformatie het vertrekpunt. De bestaande stad wordt optimaal benut door compacter en hoger te bouwen. Daarnaast wordt ruimte gegeven voor beperkte uitbreiding aan de westzijde van de stad. We realiseren een groei die in balans is. Een groei die leidt tot het versterken van de leefbaarheid en brede welvaart.

Wageningen richt zich op optimale voorzieningen op het gebied van sport en cultuur en het vergroten van de aantrekkelijkheid van de binnenstad als cultureel-economische hotspot.

Wageningen investeert in het sportcomplex nabij de campus. Deze sportvoorziening biedt de lokale, regionale jeugd en studenten een plek om te werken aan hun gezondheid. Onderdeel van dit sportcomplex is zwembad De Bongerd. Dit zwembad voldoet niet aan de huidige duurzaamheidsambities en is te klein voor de toekomstige behoefte. Investeren in een nieuw zwembad is een van de gemeentelijke sleutelprojecten.

De binnenstad kenmerkt zich door een clustering van voorzieningen. In de komende periode wordt geïnvesteerd in zowel de versterking als de uitbreiding hiervan. Zo worden de bibliotheek en theater Junushoff vernieuwd en verduurzaamd. Het Vrijheidskwartier aan de oostzijde van het centrum wordt een culturele hub die de thema's Kennis en Vrijheid verbindt en op unieke wijze aanbiedt aan bezoekers.

De herontwikkeling van de Stadsgracht versterkt zowel de culturele als de detailhandels- structuur. Om al deze ontwikkelingen in de binnenstad mogelijk te maken fungeert de centrum-hub als vliegwiel.

MAATREGELPAKKET

9. Hotspots voor cultuur en economie

"Kunst en cultuur trekken mensen en bedrijven naar de stad toe. Ze maken de stad interessant en levendig. Tegelijkertijd hebben uitingen van kunst en cultuur een belangrijke samenbindende functie voor de stedelijke bevolking zelf." Deze quote komt uit een manifest dat de vier grote steden ooit maakten voor de kabinetsformatie van 2002. Hierin stond het concept van cultuur als magneet centraal: een magneet voor de stad en een magneet in de stad. Door verschillende onderzoeken is dit concept nadien onderbouwd. Geografen van de Universiteit Utrecht (2005) vonden positieve verbanden tussen (1) de creatieve klasse en nieuwe bedrijvigheid en (2) tussen de creatieve klasse en de totale werkgelegenheidsgroei.

Een aantrekkelijk vestigingsklimaat is een belangrijke driver voor economische ontwikkeling, aangezien bedrijven zich daar vestigen en ontstaan waar medewerkers en ondernemers zijn. Marlet (2009 – onderzoek naar aantrekkelijkheid van een stad) stelt dat een stad een aantrekkelijk vestigingsklimaat heeft als deze voldoet aan een aantal kenmerken: een gunstige ligging ten opzichte van werk en natuur, mogelijkheden tot het optimaliseren van

carrièrekansen en het hebben van gevarieerde (culturele) voorzieningen. Kunst en cultuur hebben naast een artistieke waarde ook een belangrijke maatschappelijke waarde en dragen sterk bij aan de leefbaarheid.

Regio Foodvalley heeft zeker potentie om aan de kenmerken van een aantrekkelijk vestigingsklimaat te voldoen. Het is een regio waar rust en ruimte de bewoners inspireren. De regio kent een verscheidenheid aan culturele voorzieningen in verschillende disciplines, waarin met name beeldende kunst, erfgoed en muziek sterk vertegenwoordigd zijn. Kennis- en innovatie ecosystemen en clustervorming zijn belangrijk in het realiseren van vernieuwing. In de foodsector en bij ons MKB liggen grote vragen op tafel om toekomstbestendig te zijn en blijven. Door het creëren van hotspots waar bedrijven van startup tot corporate en kennis- en onderwijsinstellingen bij elkaar komen ontstaan broedplaatsen voor vernieuwingen. Een infrastructuur voor start- en scale-ups is een belangrijk voedingsbodemp voor economisch groei. Onderwijs van beroeps tot wetenschappelijk is nodig voor een gezonde innovatieomgeving.

Het versterken van het culturele aanbod en creëren van economische en culturele hotspots dragen sterk bij aan het realiseren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat en een sterke economie. Om dit te realiseren wordt, met in achtneming van het aanbod in aanpalende gebieden, ingezet op het uitbouwen van de eigen sterkten. Samenwerking in de regio is hierbij van belang.

Regio Ede-Wageningen is een van de drie stedelijke cultuurregio's in Gelderland. Provincie Gelderland is hierin een partner. De cultuurregio's onderschrijven het belang van talentontwikkeling en podiumkunsten. Binnen de cultuurregio's wordt gewerkt aan een culturele basisinfrastructuur (BIS), cultuureducatie en -participatie, publieke collecties, het naleven van culturele codes en toezicht op erfgoed. Ede en Wageningen hebben vier onderwerpen gedefinieerd waar ze samen aandacht aan geven:

- Verbeteren van het festivalklimaat; onder andere door het ontwikkelen een stimuleringsregeling voor festivals.
- Werken aan culturele hotspots.
- Werken aan uitwisseling, samenwerking en verdieping van cultuureducatie.
- Ruimte voor Urban Arts, nieuwe crossovers en andere uitdrukkingsvormen van jongere generaties.

De investeringen in het kader van dit maatregelpakket komen op een logisch moment in de samenwerking. Corona heeft de cultuursector hard geraakt. De provincie heeft via een 'coronasteunpakket' een bijdrage geleverd aan revitalisering van de sector. Deze middelen waren beschikbaar voor niet-fysieke investeringen. Dit maatregelpakket richt zich wél op fysieke investeringen. Dit is in lijn met het advies van Berenschot voor het 'opladen' van locaties, het

strategische versterken van disciplines waarin Ede en Wageningen als sterk zijn en het bereiken van doelgroepen, zoals jongeren en breed publiek, die voor de regio interessant zijn.

Volgens het Planbureau van de Leefomgeving zijn in het kader van leefbaarheid louter centrale voorzieningen niet voldoende. Onze visie op een netwerk van voorzieningen sluit hierop aan. Multifunctionele voorzieningen laagdrempelig en dichtbij vormen een belangrijke schakel in het voorzieningen aanbod.

In dit maatregelpakket zijn voorzieningen opgenomen in drie categorieën:

- Op het gebied van versterken van economie, ondernemerschap en onderwijs hebben we drie maatregelen opgenomen. Te weten FRISO, Roots en BTO. De centrumhub in Wageningen biedt een basis voor de economische en culturele versterking van het centrum.
- Ter versterking van het culturele voorzieningenniveau is een gezamenlijk voorstel voor het uitbouwen van Junushoff en Cultura, twee belangrijke dragers in het culturele netwerk in de regio, opgenomen.
- Vanuit het belang van voorzieningen 'dichtbij' zijn multifunctionele accommodaties in centra noodzakelijk. Kulturhus De Breebroek en het MFA in Hoevelaken vallen in deze categorie.

Regionale opschaling van de Barneveldse Techniek Opleiding (BTO)

Gemeente Barneveld en gemeente Ede

Wat en waar

Het project betreft de doorontwikkeling van de Barneveldse Techniek Opleiding (BTO) met als doel het versterken van de technische arbeidsmarkt in de regio Foodvalley. Dit voorstel omvat de realisatie van een nieuwbouwlocatie in Barneveld en de uitbreiding naar een tweede vestiging in Ede. Deze locaties bieden hybride leeromgevingen die zijn afgestemd op de behoeften van regionale technische bedrijven en partners zoals onderwijsinstellingen. De opzet van het hybride lerende systeem is gericht op een blijvende samenwerking van onderwijs en bedrijfsleven en het blijvend aanbieden van inspirerend transitiegericht onderwijs voor jongeren en volwassenen.

Voor wie

De voorzieningen richten zich op jongeren, zij-instromers, statushouders en werkenden in de techniek, specifiek in de regio Foodvalley. De schaalvergroting biedt bredere instroommogelijkheden voor technische opleidingen en draagt bij aan arbeidsparticipatie en mobiliteit.

Beide locaties worden goed bereikbaar gemaakt vanuit omliggende gemeenten, met nadruk op fiets- en OV-bereikbaarheid. In de praktijk blijkt dat fysieke

nabijheid van opleiding sterk medebepalend is voor de keuze van jongeren in de MBO leeftijd.

In de regio zijn veel MKB bedrijven die voor hun toekomst technisch geschoolde medewerkers nodig hebben. BTO realiseert een hybride lerend systeem waarin onderwijs en bedrijfsleven samenwerking. Dit draagt bij aan een goed vestigingsklimaat voor bedrijven en het versterken van de concurrentiepositie van de technische bedrijven in onze regio.

Meerwaarde van de voorziening

In de regio is samenwerken aan beschikbaarheid en duurzame inzetbaarheid van mensen noodzakelijk voor het realiseren van de economische groeiambities. De uitbreiding van de BTO draagt bij aan het versterken van de Human Capital Agenda van de regio. BTO stimuleert arbeidsparticipatie in technische beroepen. Het creëert slimme verbindingen tussen leren, werken en innoveren en draagt bij aan aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en een duurzame leer- en innovatiecultuur bij werkgevers.

BTO draagt bij aan innovaties in de energietransitie en circulaire economie en het behoud van een toekomstbestendig MKB in de regio. In de Regio Foodvalley is een toename te zien van zowel product-

als procesinnovatie bij bedrijven. Deze groei is vooral te danken aan het sterke innovatieve MKB, waar het bruist van ideeën voor de ontwikkeling van slimme producten en productieprocessen ter uitbreiding van bedrijfsactiviteiten. Voorwaarde voor deze innovatieslagkracht is dat er voldoende goed opgeleide mensen beschikbaar zijn in deze bedrijven. Bij innovatie is lokale en regionale samenwerking belangrijk: binnen de eigen sector, en met andere sectoren en kennisinstellingen. Samenwerking met MBO-instellingen wordt hierbij steeds belangrijker. Ook BTO speelt hierbij een belangrijke rol.

En tot slot draagt dit bij aan een brede welvaart van de Regio Foodvalley. BTO draagt met het toepassingsgerichte technisch onderwijs bij aan de bestaanszekerheid van mensen nu en in de toekomst. Een leven lang leren en een innovatief en toekomstbestendig MKB vormen de basis voor onze economie en spelen een belangrijk rol in duurzame inzetbaarheid van medewerkers en stimuleren van participatie van doelgroepen.

Netwerkeffect

Het project versterkt andere initiatieven zoals Technova in Ede, Het Perron in Veenendaal en bedrijven uit de regio die betrokken zijn bij BTO. Door de locaties in Barneveld en Ede ontstaat een regionaal netwerk voor hybride techniekopleidingen, wat de gehele regio ten goede komt op het gebied van arbeidsmobiliteit en innovatie. Verdere uitrol binnen de regio is voorstelbaar.

De uitbreiding van BTO is onderdeel van het versterken van het MBO-onderwijs in de regio. Een andere belangrijke ontwikkeling is de uitbreiding

van Aeres. Sinds de oprichting van de Food Academy Nijkerk (FAN) in 2019, werken de FAN en Aeres MBO samen aan het ontwikkelen van huidig en toekomstig foodtalent: MBO-ers, zij-instromers en werknemers van bedrijven. Deze samenwerking wordt verdiept en versterkt door het in samenhang aanbieden van hybride onderwijs vanuit twee locaties. Het 'clubhuis' van de Food Academy Nijkerk in het noorden van de regio en de nieuwe locatie van Aeres op het World Food Center terrein in Ede. Hierdoor en door de uitbreiding van BTO ontstaat een netwerk van MBO-onderwijs, sterk verbonden met het lokale bedrijfsleven gericht op jongeren, zij-instromers en werkenden.

Motivatíe voor bijdrage provincie

De bijdrage van de provincie is cruciaal om de schaalvergroting en opschaling van de Barneveldse Techniek Opleiding (BTO) te realiseren. Door de toenemende vraag naar technisch geschoold personeel en de uitdagingen rondom de energietransitie en circulaire economie, is de opschaling in Barneveld en de uitbreiding naar een tweede locatie in Ede essentieel om zo de regio toekomstbestendig te maken.

De provincie kan met haar bijdrage zorgen voor een versnelling van dit proces, waardoor de Human Capital Agenda van de regio Foodvalley sneller en breder tot uitvoering komt. De provincie ondersteunt hiermee de bredere regionale doelen van economische versterking, innovatie in het MKB, en het vergroten van arbeidsparticipatie in de technische sector.

Financieel

Deze aanvraag betreft de huisvesting op de nieuwbouwlocatie in Barneveld. Op een later moment is ook een tweede vestiging in Ede voorzien. De investering in de Edese vestiging valt buiten deze aanvraag.

Huisvesting nieuwbouwlocatie Barneveld:

Benodigde investering	€ 8.000.000	100%
Eigen bijdrage gemeente	€ 3.000.000	37,5%
Bijdrage derden bedrijven en onderwijs	€ 3.000.000	37,5%
Gevraagde bijdrage provincie	€ 2.000.000	25%

FRISO: Culturele hotspot van de Veluwe – huis voor regionale talentontwikkeling

Gemeente Ede

Wat en waar

Met FRISO, in de oude kazerne, realiseren we dé culturele hotspot aan de zuidkant van de Veluwe. In FRISO komen drie bruisende initiatieven bijeen: Akoesticum, Redrum Skillschool en ARTBASE. FRISO ontwikkelt zich tot een huis van talentontwikkeling en tot beeldbepalend landmark in het culturele netwerk. Een huis dat tot de verbeelding spreekt, waar gecreëerd kan worden, waar jongeren hun talenten ontwikkelen in het licht van kansengelijkheid en waar een interactief museumconcept wordt gerealiseerd voor breed publiek.

De Friso Kazerne is bijzonder omdat het een uniek duurzaam renovatieproject is, waarin een oude kazerne werd omgebouwd tot een innovatief en energiezuinig gebouw. Met de ligging direct naast de uitgang van het nieuwe station Ede-Wageningen vormt het gebouw tevens de entree van het stationsgebied en toegangspoort tot de Veluwe. FRISO is een belangrijke pijler en aanjager in de intensivering en verstedelijking van het Stationskwartier van Ede. Met een invulling van publieke culturele voorzieningen zorgt FRISO voor levendigheid en is het één van de eerste plekken waar het gevoel van een dynamische omgeving van creativiteit, talent en innovatie ervaren kan worden.

Na de ontwikkeling van FRISO, gaan we verder met de ontwikkeling en nieuwe invulling van het karakteristieke industriële pand de Westhal en de openbare ruimte tussen station en Westhal. De Westhal is in 1928 gebouwd en maakt als rijksmonument onderdeel uit van het toonaangevende Gelders Erfgoed in Ede. De Westhal is het grootste

energieleverende rijksmonument van Nederland.

Met een mix aan bedrijvigheid, cultuur, maatschappelijke voorzieningen en onderwijs, zal herbestemming een grote impuls betekenen voor de dynamiek en verblijfsfunctie van de stationsomgeving als entree van de regio Foodvalley. Met ruimte voor vestiging van agrofood start- en scaleups, maar ook bijvoorbeeld een regionaal (pop)podium voor breed publiek, versterkt de Westhal het profiel van Ede en de regio en draagt de Westhal bij aan het stimuleren van innovatie en ontmoeting in de regio. We zien de ontwikkeling van de Westhal, na de FRISO, als een volgende cultureel en economische hotspot en steppingstone in de ontwikkeling van het Stationskwartier.

FRISO is een samenwerking tussen de partijen Redrums Skillschool, ARTBASE en Akoesticum die samen garant staan voor een bruisende plek van ontmoeting en daarmee bijdragen aan een belangrijke impuls voor de leefbaarheid van dit gebied.

Redrums Skillschool

De Skillsschool van Redrum biedt jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt hun eigen non formele makerspodium. Ook worden zij betrokken

bij het runnen en ontwikkelen van museale concepten die vervolgens in ARTBASE kunnen worden gepresenteerd. Hiermee wordt FRISO een unieke plek in de regio voor jongeren uit de hele Foodvalley. Uit recent onderzoek blijkt dat in de regio op het gebied van talentontwikkeling en daarbij behorende voorzieningen voor makers onvoldoende infrastructuur, netwerk en aanbod is. Redrum creëert een voedingsbodem voor het faciliteren van de circle of talent voor mensen die hun creativiteit een stap verder willen ontwikkelen en die daar bijvoorbeeld vanuit sociale problematiek extra ondersteuning bij nodig hebben. Met Redrum binnen FRISO werkt Ede hieraan en investeren we in inclusieve cultuur voor iedereen. Of je nou jong, oud, vitaal of kwetsbaar bent. En of je nu in Ede-Centrum of Lunteren woont. Het pand is één grote leer-werkomgeving voor jonge mensen die extra kansen kunnen gebruiken. En dat zijn er steeds meer. Waar leermeesters hun kennis doorgeven en jongeren vaardigheden aanleren. Of dit nu het helpen renoveren van het hotel is, het runnen van de wasserette, het leren van sociale vaardigheden in de horeca of het helpen ontwerpen van de wisselexposities. De combinatie van initiatieven die

FRISO host creëert een speciale vibe waar jongeren een kans krijgen terwijl bezoekers een dynamische sfeer ervaren.

ARTBASE

Het multifunctionele gebouw is één van de belangrijkste dragers onder het regionale cultuuraanbod en het culturele anker van de gemeente Ede. Het bevat een nieuw museum, waarvan de hoofdtentoonstelling in het teken staat van Helene Kröller-Müller. Hiermee wordt het museum een springplank voor een bezoek aan het Kröller-Müller Museum en de Veluwe. De multimediale hoofdtentoonstelling in ARTBASE wordt gecombineerd met exposities van (inter)nationaal aansprekende jonge kunstenaars en verzamelaars en high tech interactieve installaties. Hierdoor ontstaat een mix van 'hip & high culture', die zowel jong volwassenen als de meer reguliere museumbezoekers zal aanspreken. Het Kröller-Müller Museum is nauw betrokken bij de concept ontwikkeling van ARTBASE. Samen met het museum werkt Ede aan een invulling van de zalen, de binnentuin en het FRISOpark aan de voorzijde van het pand.

Het museum kan ook als leerwerkplek dienen voor de studenten van de Skillschool. Van de praktische kant (museumcafé, bezoekers ontvangst, etc.) tot de mogelijkheid om hun artistiek talent te laten zien in de wisselexposities.

Akoesticum

Akoesticum is al gevestigd in FRISO. Het is een uniek concept in de regio en in Nederland. Het is een nationaal trainingscentrum voor muziek, dans en theater, gevestigd in de FRISO. Het centrum biedt professionele faciliteiten voor repetities, trainingen, workshops en uitvoeringen voor amateur- en professionele gezelschappen. Met zijn combinatie van hoogwaardige faciliteiten, culturele evenementen en educatieve programma's is Akoesticum een belangrijk centrum voor de podiumkunsten in Nederland, met nationale en internationale allure. In talentontwikkeling en professionalisering van de amateur en podiumkunsten is het Akoesticum een belangrijke schakel als regionale en nationale maakplaats.

Voor wie

Met FRISO geven we een stevige impuls aan het culturele aanbod in de regio. FRISO biedt een integraal concept, waarin zowel kunst- en cultuureducatie, talentontwikkeling en vraagstukken rondom sociale cohesie integraal worden ontwikkeld. Dit alles mét een museale ontvangstlocatie voor een breed publiek. Op de Veluwe en in de gemeente Ede komen veel dagbezoekers en verblijfsrecreanten (Ede host gemiddeld 1 miljoen overnachtingen per jaar). De ligging van FRISO bij het station is aantrekkelijk voor dagbezoekers. Dit willen we de komende jaar

gaan promoten door station Ede-Wageningen als Groene OV-poort naar de Veluwe de positioneren. Met de ontwikkeling van FRISO, de investering in Cultura en Roots (zie hiervoor de desbetreffende fiches), in combinatie met op termijn de Westhal ontstaat een levendig en bruisende stationsomgeving van Ede-Wageningen die meer eigen inwoners en ondernemers aantrekt en tevens aantrekkelijker wordt voor een breed publiek van festival-, theater en museumbezoekers.

We zijn met alle Veluwse gemeenten bezig met verbreden van de verhalen en realiseren van aantrekkelijke bezoekersplekken in de dorpen, steden en aan de randen van de Veluwe om de kwetsbare natuur te ontzien. Het stationskwartier met FRISO, Cultura en op termijn de Westhal wordt een belangrijke bestemming voor dagbezoekers en voor verblijfsrecreanten op de Edese vakantieparken.

Meerwaarde van de voorziening

Ede groeit de komende jaren door naar 150.000 inwoners. We richten ons op het stimuleren van de leefbaarheid door het realiseren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bewoners en ondernemers. Woningbouwlocaties worden ontwikkeld en de KennisAs krijgt vorm. We werken aan het laten meegroeien van de stedelijke voorzieningen met de ontwikkeling van de stad en de regio Foodvalley. We zien dat er naast de brede voorzieningen zoals de bibliotheek, musea, podia, cultuureducatie en amateurkunst, behoefte is aan een tussenlaag die ruimte biedt voor maakprocessen en talentontwikkeling, cultureel ondernemerschap en samenwerking met andere domeinen. Deze toevoegingen aan voorzieningen overstijgt de lokale broedplaatsfunctie op het gebied van talentontwikkeling en presentatie-instelling en maakt deel uit van een dragende culturele infrastructuur. FRISO biedt de kans om binnen het stationskwartier meerdere culturele initiatieven met elkaar te

verbinden, multifunctioneel te ontwikkelen en een centrale ontmoetingsplek binnen het gebied te worden. Het cultureel makersklimaat stimuleert niet alleen de artistieke sector, maar draagt ook bij aan een levendige en inclusieve samenleving waar creativiteit toegankelijk is voor iedereen en een levendige en aantrekkelijke woon- werkomgeving ontstaat.

De Friso Kazerne fungeerde vroeger als opleidingslocatie van Defensie en dat brengen we weer in volle glorie terug met een Skillschool als onderdeel van de culturele hotspot. Hiermee behouden we de identiteit van het gebied, gebruiken we rijksmonumentaal erfgoed op een duurzame en passende wijze en bouwen we voort op de hedendaagse behoefte van de inwoners en bezoekers van de regio. Leermeesters leiden in FRISO jonge mensen op die extra kansen kunnen gebruiken in verschillende vakgebieden terwijl de bezoeker geniet van een avondje uit, kopje koffie, wandeling door de binnentuin of van een event. FRISO belichaamt een leven lang leren, ontwikkelen en ontdekken.

Onderzoek van de WHO wijst uit dat cultuur-beoefening van positieve invloed is op sociaal, mentaal en fysiek vlak. Cultuur is ook een bewezen bouwsteen voor een stevige sociale basis. Actieve cultuurdeelname benadert mensen namelijk vanuit wat ze wél kunnen, geeft plezier, zorgt voor uitdaging en vergroot de mentale veerkracht. FRISO biedt hierin een toevoeging door talentontwikkeling en sociaal domein te combineren tot een concept, waar kansengelijkheid, persoonlijke ontwikkeling en recreatie voor breed publiek samenkomt. In de regio is dit een unieke aanpak en volgt hiermee de landelijke ontwikkeling van non-formal cultuurparticipatie (buitenschools) en de ontwikkeling van jongerencultuur in stedelijke gebieden. In de regio Foodvalley is dit een uniek concept en bedient hiermee een doelgroep die complementair is aan de doelgroepen die in het licht van binnen- en buitenschoolse cultuureducatie en talentontwikkeling bedient worden bij bijvoorbeeld Cultura.

De gemeente Ede streeft naar het behoud van de historische en architectonische waarden van rijksmonumenten. Ede ziet herbestemming als een manier om (rijks)monumenten levend te houden en heeft hier met de herontwikkeling van o.a. ENKA veel ervaring in opgedaan. Met FRISO vormen we een monument om naar een nieuwe functie. De Friso Kazerne wordt aangepast aan de eisen van deze tijd en krijgt een nieuwe toekomstbestendige identiteit. In Ede zijn we ons bewust van het belang van de waarde van (rijks)monumenten en hun identiteit en nemen we onze inwoners daarin mee door daar waar mogelijk de gebouwen een publieksfunctie te geven. In de ontwikkeling is het van belang om een evenwicht tussen het beschermen van het erfgoed en het vinden van moderne, duurzame toepassingen om de

gebouwen in de toekomst relevant en functioneel te houden.

Netwerkeffect

Samen met Wageningen vormt Ede een van de drie Gelderse rijks cultuurregio's. De regio's zetten specifiek in op het belang van talentontwikkeling en jeugdpodiumkunsten.

FRISO vervult een regionale functie. Door de opzet en het concept van FRISO wordt zowel verbinding gemaakt met alle lokale broedplaatsen in andere gemeenten als met de activiteiten van Cultura Ede. FRISO heeft de potentie om uit te groeien binnen de rijks cultuurregio tot voorbeeld van hoe cultuur, economische bedrijvigheid en sociale vraagstukken elkaar kunnen versterken. Het stimuleren van leefbaarheid is hierin een centraal thema.

Motivatie voor bijdrage provincie

De schaalsprong vraagt de komende jaren forse investeringen in voorzieningen. Uit onderzoek is gebleken dat Ede een inhaalslag te maken heeft in het ontwikkelen van bovenlokale voorzieningen om de makerscultuur te versterken en om jongeren (als gevolg van de schaalsprong toenemende doelgroep) te kunnen faciliteren in talentontwikkeling en stimuleren van participatie. De benodigde investering vragen vanwege hun schaalniveau om een goede samenwerking met Provincie Gelderland en Regio Foodvalley.

Een bijdrage van de provincie voor FRISO onderschrijft het regionaal belang van een dergelijke functie en versnelt de haalbaarheid.

Financieel

Benodigde investering	€ 10.000.000	100%
Eigen bijdrage gemeente Ede	€ 4.000.000	40%
Bijdrage derden	€ 3.250.000	25%
Gevraagde bijdrage provincie	€ 2.750.000	35%

Naast de gemeentelijke bijdrage in de investering heeft gemeente Ede structureel € 580.000 per jaar beschikbaar gesteld om de exploitatie van het nieuwe museum langjarig te kunnen borgen.

Scaleup gebouw Roots

Gemeente Ede

Wat en waar

Roots faciliteert startup en scaleups met passende ruimte, ontmoeting en zichtbaarheid in het Food Innovation District dat gevestigd is in het Stationskwartier Ede-Wageningen. Roots beschikt over twee gebouwen voor met name startups, gebouw 85 en 86. Ede wil het aanbod van passende fysieke ontwikkel-/productieruimte en faciliteiten in Regio Foodvalley voor startups en scaleups verder uitbouwen. Concreet willen we een nieuw gebouw in de vorm van een kas met 1000 m² vloeroppervlak realiseren. Dit is gesitueerd tussen gebouw 85 en 86.

Deze kas wordt zo ingericht dat een professionele ontvangstruimte, testruimte werkruimte en ontmoetingsruimte ontstaat. De ruimte kan multifunctioneel worden gebruikt. Ook worden er binnen de inrichting scaleup ruimtes toegevoegd. Het pand krijgt zonnepanelen om een meer duurzame exploitatie te kunnen realiseren.

Het scaleup gebouw Roots biedt een uitbreiding van doorgroeimogelijkheden voor startups naar de fase van scaleups in het Food Innovation District. Hiermee wordt aan startups de mogelijkheid geboden om de fundamentele kennis, vaak vanuit de Wageningen Universiteit (WUR), om te zetten naar toegepaste kennis. Uit wetenschappelijk onderzoek ontstaan startups, zogenaamde early stage bedrijven. Op het terrein van de WUR is productie niet toegestaan, waardoor start- en scaleups dreigen te verdwijnen uit Regio Foodvalley.

In de economisch visie van de regio Foodvalley is het belangrijk dat kennisintensieve startups voor onze regio behouden blijven. Binnen het Food Innovation District is productie mogelijk en zijn locaties voor start- en scaleups beschikbaar. Ede creëert, in aanvulling op de regio, een dynamisch ecosysteem waar volop ruimte is voor innovatie en ondernemerschap op het gebied van food en non-food en versterkt daarmee de unieke positie van de regio als internationale vestigingsplaats voor (internationale) food startups, spinouts en scaleups. Daarnaast investeren we in spraakmakende innovaties die bijdragen aan internationale maatschappelijke opgaven én aan een brede welvaart in de regio.

Binnen het Food Innovatie District wordt ruimte geboden om fundamentele kennis om te zetten naar toegepaste kennis. Agro- en foodinnovaties komen hier beschikbaar voor de markt waarvoor toegepaste en praktische kennis nodig is. Onderzoekinstellingen als een NIZO en opleidingen zoals Aeres passen in deze beweging. Ede heeft een focus op scaleups en niet-kennis intensieve startups. We zien een kruisbestuiving tussen food, IT, robotisering, tech en AI waarbij het geheel veelal consument gericht is.

Voor wie

Het gebouw richt zich op startups die hun innovaties naar een daadwerkelijk product willen brengen. Hiervoor is een fysieke plek nodig waar op kleine

schaal geproduceerd kan worden. De organisatie Roots faciliteert en ondersteunt startups in ontwikkeling naar de scaleupfase. De ruimte voor huisvesting van scaleups is op dit moment te beperkt. Uitbreiding is nodig om de start- en scaleups te behouden voor de Regio Foodvalley.

Meerwaarde van de voorziening

De uitbreiding met een nieuw scaleup gebouw van 1.000 m² draagt bij aan het behouden van start- en scaleups voor de regio Foodvalley. Start- en scaleups zijn voor de gehele regio een onmisbare schakel in een toekomstbestendige economie. Start- en scaleups zorgen voor zichtbaarheid en ontwikkeling van de Regio Foodvalley.

Behouden voor regio Foodvalley

In Barneveld en Nijkerk zijn er een beperkt aantal plekken waar bedrijven op kleine schaal kunt innoveren, ontwikkelen en produceren, vaak gericht op foodproductie en engineering, maar niet georganiseerd voor scaleups. Ook in Ede kennen we een beperkt aantal van dit soort plekken, waaronder die bij NIZO. Bij Roots in Ede zijn er nu 33 startups actief. Op het moment dat we Roots niet zouden hebben, zouden deze startups door Europa uitgewaaid zijn. Ook de alumni van Roots zoals Vegger, hebben we deels kunnen vasthouden in de regio. Recent zijn er twee bedrijven vanuit de Rootsgebouwen verhuisd naar bedrijventerrein Klaphek in Ede, beide hebben ondertussen meer dan 15 personeelsleden.

Sociaaleconomisch

Start- en scaleups zijn met hun innovatieve karakter en bijbehorende dynamiek vernieuwers van onze economie en katalysators van maatschappelijke transitie. De economische en maatschappelijke impact van deze groep bedrijven is groot. Naast directe werkgelegenheid levert iedere gecreëerde baan bij start- en scaleups gemiddeld vijf indirecte banen voor de regio op, verdeeld over alle opleidingsniveaus. Daarnaast ligt de productiviteit bij start- en scaleups gemiddeld drie keer hoger en groeit de omzet vier keer sneller dan bij mkb-bedrijven (rapport Techlea). Mede hierdoor hebben start- en scaleups een aantrekkelijke werking voor corporates die zich graag vestigen in een regio met bloeiend ecosysteem van innovatieve start- en scaleups.

Professionaliseren

We willen de facilitering aan start- en scaleups doorontwikkelen en professionaliseren. We versterken op hoogwaardige ontmoeting en het ruimte bieden voor testen en ontwikkeling. Hiermee behouden we voor de regio talentexpertise, kennis, data en netwerken voor de lange termijn. Deze zijn nodig voor een strategische ontwikkeling en een toekomstbestendige economie van de regio Foodvalley.

Netwerkeffect

Met dit project versterken we het food ecosysteem van regio Foodvalley. Het unieke foodcluster is de grootste specialisatie van de regio Foodvalley, in dit cluster hebben we tussen 2010 en 2022 een toename in werkgelegenheid gerealiseerd van 35%. Ook zien we dat elke gemeente binnen Regio Foodvalley haar eigen sterke kwaliteiten heeft, van kennisintensief in het zuiden tot machinebouw en foodproductie in het noorden. Met elkaar zorgen we voor innovatiekracht, identiteit en werkgelegenheid. Het foodcluster staat centraal in de visie op een toekomstbestendige economie in de regio.

Startups in agro en food krijgen hiermee de mogelijkheid om toegepast onderzoek te doen in de nabijheid van de WUR en NIZO. De verbinding met studenten van Aeres (MBO), en de CHE (HBO) is voor zowel startups als studenten waardevol. Ook het realiseren van verbindingen met de netwerken in het westelijk en het noordelijk deel van de regio Foodvalley, zoals ICT Valley en het Food Production Cluster Nijkerk heeft grote waarde. Het is essentieel dat we deze doelgroep kunnen binden aan regio Foodvalley. Zijn vormen een belangrijke verbinding tussen fundamenteel onderzoek naar toegepast onderzoek en de vervolg fase van productie.

Motivatie voor bijdrage provincie

Om de uitbreiding en professionalisering van het start- en scale-up gebouw Roots mogelijk te maken, is de bijdrage van de Provincie Gelderland cruciaal. Zonder deze bijdrage is de realisatie van deze uitbreiding financieel niet haalbaar.

Binnen de regio Foodvalley maar ook binnen de provincie Gelderland zijn er nu beperkt voorzieningen om de doorgroei van een startups in agro en food te faciliteren. De provincie kan met haar bijdrage zorgen dat bedrijven, ook na de startupfase, vaak vanuit de WUR, in de regio gevestigd blijven. Door deze schakel in het ecosysteem te borgen en te verstevigen bevorderen we het vestigingsklimaat voor deze doelgroep en voor corporates. De economische ambities van Regio Foodvalley, om te voorzien in aansluitende faciliteiten voor de gehele keten in agro en food, worden hiermee verbeterd.

Financieel

Benodigde investering	€ 2.500.000	100%
Eigen bijdrage gemeente	*	
Bijdrage derden	€ 1.250.000	50%
Gevraagde bijdrage provincie	€ 1.250.000	50%

* Momenteel investeert de gemeente Ede door het beschikbaar stellen van gebouw 85 en 86. Dit vertegenwoordigt een huurwaarde over 10 jaar van € 2,7 miljoen.

Centrum-hub, vliegwiel voor ontwikkelingen in de historische Wageningse binnenstad

Gemeente Wageningen

Wat en waar

Stel je een binnenstad voor die bruist van het leven. Een gastvrij centrum van beleving en ontmoeting voor inwoners en bezoekers van binnen en buiten Wageningen. Een plek waar groen de boventoon voert, en waar een divers aanbod is van horeca, detailhandel en cultuur voor mensen uit de hele regio en daarbuiten. Dit is ons toekomstbeeld voor de binnenstad van Wageningen.

Een gastvrij, maar tegelijk duurzaam ingericht centrum vraagt om een slimme, efficiënte parkeeroplossing. Veel van onze binnenstedelijke openbare ruimte wordt momenteel in beslag genomen door parkeerplaatsen. Wij willen deze waardevolle ruimte teruggeven aan de stad. Dit doen we door op innovatieve en groene wijze een hub te bouwen aan de rand van de binnenstad. Met deze hub heten wij bezoekers per auto en per fiets welkom. Na uitgebreide overwegingen heeft het college gekozen voor een flexibele parkeeroplossing op de huidige parkeerlocatie bij de Gevangentoren: een centrum-hub. Deze locatie is niet alleen snel en efficiënt te ontwikkelen, maar biedt ook flexibiliteit.

Vliegwiel voor bredere herontwikkeling

De nieuw te bouwen centrum-hub bij de Gevangentoren is de start van een groter plan om de regionale positie van onze binnenstad als een culturele en economische hotspot te versterken. Deze investering werkt als een vliegwiel voor de bredere herontwikkeling van de binnenstad, waarbij

cultuur en economie hand in hand gaan met een aantrekkelijk en toegankelijk stadscentrum. Een goede parkeeroplossing is een randvoorwaarde om bezoekers uit de regio aan te trekken. Door auto's van de straat te halen, creëren we ruimte voor vergroening, ontmoeting en bedrijvigheid. Bovendien ontstaat ruimte voor culturele ontwikkelingen zoals het Vrijheidskwartier en de herontwikkeling van de Stadsgracht. Daarnaast ontstaat ruimte voor levendige pleinen zonder auto's, waar evenementen en markten kunnen plaatsvinden. Ruimte voor parken waar bewoners en bezoekers kunnen ontspannen of samenkomen. En ruimte voor straten waar het fijn lopen en fietsen is tussen het vele groen en de cultuurhistorische gebouwen.

Ontwikkeling Vrijheidskwartier

Het Vrijheidskwartier ligt centraal in Wageningen, de 'Stad der Bevrijding'. Dankzij de rol die Hotel de Wereld en de Aula vervulden in de Tweede Wereldoorlog, is deze historische locatie voor altijd verbonden met de bevrijding en het vieren van de vrijheid. Het Vrijheidskwartier belicht vrijheid in al haar facetten; van persoonlijke beleving van vrijheid tot het belang van (internationale) samenwerking in het behouden daarvan. Ontmoeting, bewustwording en ontspanning zijn de dragers waarmee een breed publiek wordt bereikt. Concreet betreft het de herbestemming van de Aula en het aangrenzende Irene Brigadeplein tot een cultureel cluster waar 'ontmoeten' en het 'doorgeven van verhalen centraal' staan. Het Irene Brigadeplein wordt heringericht tot de zogenaamde 'Groene Tribune' een groene openbare

ruimte. Als gevolg hiervan komen de bestaande parkeerplaatsen te vervallen. Hiervoor wordt binnen de centrum-hub een centrale oplossing gerealiseerd. Bezoekers vinden in het Vrijheidskwartier zowel verdieping als ontspanning. Ze worden gestimuleerd om hun perspectief op vrijheid te uiten en te delen. Door hoogwaardige, innovatieve en inspirerende, vaste en wisselende exposities en een jaarrond programmering, draagt het Vrijheidskwartier in samenwerking met verschillende partners bij aan bewustwording en actief burgerschap. De programmering richt zich zowel op inwoners uit de regio, als ver daar buiten. Het concept Vrijheidskwartier is een waardevolle aanvulling op de Wageningse binnenstad en het culturele aanbod van de regio.

Ontwikkeling Stadsgracht

Aan de oostzijde van de binnenstad ter hoogte van de Stationsstraat bevindt zich een deel van de stadsgracht dat in 1960 is gedempt. Sindsdien is dit gebied verrommeld, versteend, en is sprake van leegstand. De stedenbouwkundige kwaliteit van dit deel van de binnenstad is zeer laag terwijl dit gebied een van de belangrijkste entrees is van het centrum van Wageningen. Door de gracht te herstellen, wordt het DNA van de vestingstad hersteld. Deze entree van de binnenstad wordt omgevormd tot een groene en levendige ruimte, die zowel culturele als economische functies vervult. Dit multifunctionele gebruik versterkt de functie voor de stad en omgeving en anticipeert op de schaa sprong van de regio.

Het herstel van de stadsgracht in Wageningen is een integrale maatregel die niet alleen de historische context van de stad eer aandoet, maar ook diverse maatschappelijke voordelen biedt. Onderdeel van de ontwikkeling is de realisatie van een nieuw woongebouw voor ouderen, dichtbij voorzieningen. De

ontwikkeling draagt ook bij aan het verminderen van hittestress in de binnenstad. Het water in de gracht en de omliggende groene zones bieden verkoeling. Dit creëert een aangename omgeving voor bewoners en bezoekers. Tenslotte wordt de bereikbaarheid vergroot door een heldere, zichtbare entree naar de binnenstad, die direct grenst aan de centrum-hub bij de Gevangentoren. De verbeterde zichtbaarheid en toegankelijkheid maken het voor bezoekers gemakkelijker om de stad te verkennen en te genieten van alles wat Wageningen te bieden heeft. De flexibele centrum-hub bij de Gevangentoren is een cruciaal onderdeel van een groter plan om onze binnenstad om te vormen tot een gastvrije, levendige, groene en toegankelijke plek voor de hele regio.

Voor wie

Voor bewoners en voor bezoekers uit de regio en ver daar buiten. De binnenstad is een ontmoetingsplek voor jong en oud. De Wageningse binnenstad is een hotspot voor economie, cultuur en recreatie.

Meerwaarde van de voorziening

De flexibele centrum-hub is het vliegwiel voor herontwikkeling van de binnenstad.

Netwerkeffect

De binnenstad van Wageningen is een van de parels van regio FoodValley. Met de realisatie van de centrum-hub ontstaat fysiek ruimte voor de toekomstgerichte herontwikkeling van een aantal locaties in de binnenstad van Wageningen. Deze ontwikkelingen dragen bij aan het in stand houden en beleefbaar maken van het verleden van Gelderland. Er ligt een unieke kans om de regio en de provincie Gelderland nog sterker op de kaart te zetten.

Motivatatie voor bijdrage provincie

Door de schaalsprong in de Foodvalley wordt de toeristische recreatieve druk op de Veluwe groter. Als Wageningen kunnen we door middel van een goed bereikbare centrum-hub ons historische centrum ontsluiten en daarmee een aantrekkelijk alternatief bieden waarmee de Veluwe kan worden ontlast. Een financiële bijdrage van de provincie draagt bij aan het versneld realiseren van dit vliegwiel. Bovendien is de bijdrage van de provincie noodzakelijk voor het realiseren van een plus variant van de centrum-hub. Ten opzichte van de minimum variant is in deze variant ruimte voor extra parkeerplaatsen, een bewaakte fietsenstalling en kwaliteitsimpuls van de openbare ruimte. Met de extra parkeerplaatsen kunnen ook de huidige openbare parkeerplaatsen die komen te vervallen als gevolg van de ontwikkeling van de Stadsgracht en het Vrijheidskwartier worden gecompenseerd. Daarnaast kan invulling worden gegeven aan het realiseren van een bewaakte fietsenstalling, waar bezoekers die met een e-bike de binnenstad bezoeken gebruik van kunnen maken.

Financieel

De gemeente Wageningen heeft besloten om deze voorziening als een zogenaamd sleutelproject aan te wijzen. De exacte kosten voor de centrum hub moeten nog worden uitgewerkt, hiervoor is een haalbaarheidsonderzoek gestart. De gemeentelijke dekking beperkt zich tot een minimum-variant. De gevraagde bijdrage aan de provincie wordt ingezet voor een plus-variant met daarin een extra aantal parkeerplaatsen (o.a. compensatie ontwikkeling Stadsgracht en Vrijheidskwartier), een bewaakte fietsenstalling en een kwaliteitsimpuls voor de openbare ruimte.

Benodigde investering	€ 6.100.000	100%
Eigen bijdrage gemeente	€ 4.350.000	71%
Bijdrage derden	-	-
Gevraagde bijdrage provincie	€ 1.750.000	29%

Podia en cultuurparticipatie: Cultura en Junushoff

Gemeenten Ede en Wageningen

Een duurzame en toekomstbestendige culturele infrastructuur is voor de regio Foodvalley belangrijk. Culturele voorzieningen zijn aldus adviezen van McKinsey en Berenschot van belang voor het vasthouden en aantrekken van kenniswerkers, die we in de regio Foodvalley nodig hebben om het agrofood innovatiecluster verder te kunnen ontwikkelen en het vestigingsklimaat te optimaliseren. We willen hiervoor de samenwerking binnen de regio Foodvalley en met omliggende regio's versterken.

Ede en Wageningen vormen samen een van drie Gelderse rijks cultuurregio's. Daarnaast werken de gemeenten en culturele organisaties van Wageningen, Ede, Barneveld, Scherpenzeel en Nijkerk, samen aan het door de Provincie Gelderland gehonoreerde programma Florerende Foodvalley. De regio's zetten specifiek in op het belang van talentontwikkeling en jeugdpodiumkunsten.

Cultura in Ede en Junushoff in Wageningen zijn belangrijke bouwstenen in het aanbod van cultuureducatie, - participatie en talentontwikkeling

in de regio. Multifunctioneel centrum Cultura is een beeldbepalende culturele plek in Ede. Cultura biedt cultuur en erfgoededucatie, is een centrum voor kunst en cultuurparticipatie, een bibliotheek en een theater. Theater Junushoff biedt een brede programmering en heeft een belangrijke functie voor het verenigingsleven. Beide instellingen werken samen en stemmen af over onderscheidende profilering en programmering.

Beide culture instellingen hebben plannen ontwikkeld om hun functie in het cultuuraanbod te versterken en op te schalen om zo mee te groeien met de behoeften van huidige en toekomstige bewoners. Door de bestaande gebouwen aan te passen worden de bestaande voorzieningen opgeschaald, verbreed naar nieuwe doelgroepen en toekomstbestendig. Beide theaterfuncties hebben te maken met een overvraging van hun capaciteit en mogelijkheden. Een investering in beide locaties is noodzakelijk om te kunnen blijven voldoen aan een groeiende vraag van het publiek.

Cultura: het regionale huis voor cultuureducatie en -participatie voor breed publiek

Gemeente Ede

Wat en waar

Gelegen aan de rand van de binnenstad is cultureel en educatief centrum Cultura in de afgelopen twintig jaar een beeldbepalende plek in de Edense samenleving geworden. De bibliotheek, het theater en de ruimtes voor kunsteducatie zijn publiektoegankelijke plekken waar dagelijks veel bezoekers komen uit Ede en daarbuiten. Cultura is een belangrijke speler en regionale partner voor de lokale broedkamers op het gebied van cultuureducatie, participatie en talentontwikkeling. Ede wil Cultura uitbreiden en beter toegankelijk maken. Hierdoor wordt de waarde van Cultura voor inwoners, bezoekers en ondernemers verder versterkt.

Binnen Cultura wordt er met creativiteit succesvol gewerkt aan een zo divers mogelijke programmering. De zaal is door de jaren heen steeds geliefder geworden bij artiesten en publiek. De theaterzaal is sinds 2000 in gebruik en ruim 20 jaar na dato kent deze beperkingen in o.a. in podiumopstelling, aantal beschikbare plaatsen en techniek backstage. Het plan is de capaciteit van de theater zal te verdubbelen en tegelijkertijd de functionaliteit van de zaal te vergroten. We realiseren een comfortabele multifunctionele zaal met een eigen karakter, goede zichtlijnen, een kwalitatief hoge beleving van theater en muziek en een goede toegankelijkheid, die bij de schaa sprong en wensen van inwoners van Ede past. De nieuwe zaal biedt zowel meer capaciteit als meer mogelijkheid voor diversiteit in de programmering. De zaal wordt ook geschikt voor grotere en aansprekende gezelschappen en voorstellingen. Met deze nieuwe zaal wordt aangesloten bij de behoeften van de (nieuwe) inwoners van Ede en vanuit de regio.

Op dit moment staat Cultura met haar rug naar de stad gekeerd. Het gebouw – met de hoofdingang aan de Molenstraat – draagt door deze oriëntatie onvoldoende bij aan een levendig centrum. Er ontbreekt een verbinding tussen Cultura en het centrum aan de zijde van het Kuiperplein/ Brouwerstraat, hier wil de gemeente onderzoek naar doen deze verbinding toekomstbestendiger te maken. De positionering van Cultura betekent namelijk voor Ede Centrum een substantiële versterking van de stedelijke structuur en dynamiek. De toegankelijkheid en regionale bereikbaarheid nabij het vernieuwde station/ mobiliteitsknooppunt Ede-Wageningen versterken Cultura als beeldbepalende hotspot en ontmoetingsplek.

Voor wie

Door de verbouwing van de theaterzaal, de verdubbeling van het aantal zitplaatsen (van 200 naar 400), de verbinding met het centrum en versterking van de identiteit en herkenbaarheid van het gebouw kan Cultura zich door ontwikkelen naar een toekomstbestendig theater met ca. 400 zitplaatsen, met een programmering die beter aansluit op de wensen en behoeften van de inwoners van Ede en de regio.

Met de centrale positie in Ede en in de regio, de goede bereikbaarheid met het station om de hoek en parkeergelegenheid in het centrum zal Cultura meer (nieuwe, regionale) bezoekers trekken.

Met het profiel van Ede (meer gericht op gezinnen) is een sterk cultuuraanbod en (jeugd) cultuureducatieprogramma belangrijk. Cultura werkt samen met de Junushoff in Wageningen om een onderscheidende en bredere programmering met regionale aantrekkingskracht te kunnen bieden. Daarnaast biedt de zaal een kwalitatief en bereikbaar podium voor de amateurkunst en opkomend talent uit Ede en omliggende gemeenten. De gemeente heeft in het programma van eisen laten opnemen dat de theaterzaal 40 dagen per jaar schoolvoorstellingen, optredens van verenigingen, dansscholen, orkesten etc. uit het amateurveld moet faciliteren.

Meerwaarde van de voorziening

Cultuur levert een grote, maatschappelijke bijdrage aan de gemeente Ede en heeft betekenis voor de regio. Het maatschappelijke effect van kunst en cultuur op de leefbaarheid van een gebied, bestaat uit cultureel, sociaal, economisch en regionaal kapitaal. In Ede willen we de leefomgeving creëren die de fysieke en mentale gezondheid positief beïnvloedt door het stimuleren en faciliteren van culturele centra (makersplaatsen) voor cultuur dicht bij huis. Cultuur brengt immers plezier, verbinding en is positief voor gezondheid. Ede onderscheidt zich door actieve culturele verenigingen en vrijwilligers en heeft daarmee een sterke basis van inwoners die interesse hebben in verschillende vormen van cultuurparticipatie.

De Cultuurindex van de Atlas voor gemeenten geeft de omvang en variëteit van het culturele aanbod per gemeente en regio weer. In deze index (uit 2018)

scoorde Ede relatief laag: Ede staat op de 35e plaats van de 50, terwijl Ede 24e is qua inwoneraantal. Goede culturele voorzieningen en de ontwikkeling van een cultureel-economische hotspot in de omgeving van het station dragen bij aan de leefbaarheid en het vestigingsklimaat van inwoners, kenniswerkers en bedrijven.

In dit najaar wordt in Ede een nieuwe cultuurvisie door de gemeenteraad besproken en vastgesteld. Ede kent een goede basis en culturele voedingsbodem. Om het voorzieningenniveau op peil te houden en mee te laten groeien met de grootte van de gemeente Ede en de wensen en behoeften van (nieuwe) inwoners willen we het bestaande (regionale) netwerk aan voorzieningen versterken en gericht inzetten op de tweede laag van cultuureducatie, talentontwikkeling en participatie en verfijning, verbreding en diversiteit aan locaties en aanbod. Cultura vormt hierin een belangrijke schakel. Door de groei van het aantal inwoners en de regionale functie van de theaterzaal is de behoefte naar en potentie van een grotere multifunctionele zaal toegenomen. Passend bij de schaalsprong van Ede en haar ambitie om in 2040 Culturele Hotspot Foodvalley te zijn.

Netwerkeffect

Ede is door de strategische ligging en voorzieningen een centrumgemeente met een bovenlokale rol. In het programma Florerende Foodvalley neemt Cultura met de coördinatie van de samenwerking met omliggende gemeenten een regionale regiefunctie in. Door het verbinden van culturele organisaties en doelgroepen heeft Cultura een actieve, stimulerende rol voor

omliggende (Foodvalley)gemeenten en de Provincie. Door Cultura en de theaterzaal te ontwikkelen en te verbouwen kan Cultura als regionale cultuurdrager en theater verder uit te groeien naar een volwaardige speler in regionaal verband. Hiermee wordt de gemeentelijke en regionale culturele infrastructuur versterkt.

Motivatatie voor bijdrage provincie

Met de bijdrage van de provincie kan de gewenste uitbreiding worden gerealiseerd en wordt de ontwikkeling versnelt. Door Cultura's faciliteiten uit te breiden en versterken (up to date theaterzaal met 200 extra zitplaatsen, versterking kloppend met hart en identiteit locatie) kan de organisatie een nog groter publiek bedienen én gelijktijdig bijdrage aan de aantrekkelijkheid voor inwoners en bezoekers voor de hele regio. Hiermee ontwikkelt en verstevigt Cultura zich als regionale culturele hotspot, waar multifunctioneel ontwikkeld wordt en diverse doelgroepen elkaar kunnen ontmoeten.

Financieel

Benodigde investering	€ 4.200.000	100%
Eigen bijdrage gemeente	€ 2.500.000	60%
Bijdrage derden	€ 1.200.000	28%
Gevraagde bijdrage provincie	€ 500.000	12%

Junushoff – groeiende podiumvoorziening voor cultuur, ontmoeting en beweging

Gemeente Wageningen

Wat en waar

Al meer dan 125 jaar lang biedt theater Junushoff culturele inspiratie, verdieping en ontspanning voor inwoners uit de hele regio. Junushoff levert met haar brede programmering een grote bijdrage aan cultuurbeleving en -ontwikkeling in de regio Foodvalley. Maar Junushoff heeft ook een belangrijke functie voor het verenigingsleven. Junushoff verwelkomt, ondersteunt en stimuleert culturele verenigingen. En stelt haar gebouw, kennis en organisatie beschikbaar voor initiatieven die bijdragen aan cultuurontwikkeling, ontmoeting en beweging.

Theater Junushoff en Stichting Wageningen Live hebben samen de mogelijkheid onderzocht om met de kleine zaal een multifunctioneel podium te bieden aan jongeren uit de regio. Dit voorziet in een grote behoefte onder jongeren. Geconstateerd is dat de kleine zaal potentie heeft voor het realiseren van een aparte podiumfunctie aanvullend op de grote theaterzaal. Multifunctioneel gebruik van de Junushoff is op dit moment nog niet mogelijk als gevolg van het binnenklimaat. Verduurzaming van het gebouw, aanpassing van het binnenklimaat en compartimentering van de kleine zaal zijn noodzakelijk om de schaalsprong te maken naar een regionale voorziening.

Voor wie

Door uitbreiding, (klimaat)aanpassingen en compartimentering kan Junushoff het gehele jaar worden gebruikt voor allerlei activiteiten door een breed publiek. Inwoners uit de hele regio kunnen genieten van het theateraanbod. Scholen, dansverenigingen en muziekklassen kunnen er hun jaarafsluiting houden. In de kleine zaal ontstaat er aanvullend hierop voor kinderen en jongeren een multifunctionele plek voor cultuur, ontmoeting en beweging. Jong tot oud kan hierdoor laagdrempelig kennismaken met allerlei facetten van cultuurbeleving en -ontwikkeling.

Meerwaarde van de voorziening

Meerwaarde is de multifunctionele inzetbaarheid van Junushoff na de vereiste aanpassingen, waardoor het aanbod op gebied van cultuur, ontmoeting, dans en beweging in regio Foodvalley sterk toeneemt. Activiteiten en initiatieven zijn dichtbij beschikbaar voor alle leeftijden en achtergronden, wat de onderlinge verbinding versterkt. Ontmoeting via cultuur en beweging breekt sociale muren af en geeft ruimte aan creativiteit, persoonlijke groei en oog voor elkaar.

Netwerkeffect

Talentontwikkeling vraagt om een laagdrempelig aanbod, dichtbij en divers. Door aanpassing van Junushoff krijgen meer kinderen en jongeren de mogelijkheid om hun eigen creatieve vaardigheden te ontdekken en ontwikkelen. Talentvolle jongeren kunnen doorstromen naar bijvoorbeeld FRISO in Ede. Zo werkt Junushoff als een lokale kraamkamer van cultureel talent en versterkt Junushoff de culturele groei en aantrekkingskracht van Foodvalley.

Motivatie voor bijdrage provincie

De schaalsprong vraagt de komende jaren forse investeringen in voorzieningen voor inwoners. Vooral kinderen en jongeren vormen daarbij een kwetsbare doelgroep. Met een eenmalige financiële injectie voor de aanpassingen van Junushoff neemt het aanbod voor cultuur, ontmoeting, dans en beweging sterk toe. Structurele middelen voor de verduurzaming van de Junushoff zijn opgenomen in de gemeentebegroting. Als gevolg van de bijdrage van de provincie ontstaat daarop aanvullend de mogelijkheid de kleine zaal zelfstandig te laten functioneren als multifunctioneel podium. Kinderen en jongeren uit de omgeving, niet-studenten en studenten, zullen zeker hun weg vinden naar het multifunctionele podium. Een bijdrage van de provincie onderschrijft het regionale belang van talentontwikkeling en participatie voor alle inwoners van regio Foodvalley.

Financieel

De gemeente Wageningen heeft besloten de verduurzaming van de Junushoff in combinatie met vervanging/ onderhoud van de klimaatbeheersing van wachtlijstproject naar zogenaamd sleutelproject te verplaatsen. Met de financiële bijdrage van de provincie kan op korte termijn invulling worden gegeven aan deze integrale opwaardering (versnelling), bovendien ontstaat de mogelijkheid de kleine zaal aan te passen en uit te breiden waardoor deze als separaat podium kan functioneren (verbreding).

Benodigde investering	€ 4.500.000	100%
Eigen bijdrage gemeente	€ 2.250.000	50%
Bijdrage derden	-	-
Gevraagde bijdrage provincie	€ 2.250.000	50%

Multifunctionele Centra in Regio Foodvalley: Kulturhus De Breehoek en MFA in Hoevelaken

Gemeenten Scherpenzeel en Nijkerk

Wat en waar

In het kader van de schaalsprong in Regio Foodvalley zijn voorzieningen dichtbij mensen nodig. Zodat inwoners toegang hebben tot eerstelijns gezondheidszorg en welzijnswerk, maar ook tot een bibliotheek, theater, horeca en culturele activiteiten. Een plek waar inwoners, lokale verenigingen en bedrijvigheid elkaar vinden. De twee voorzieningen in dit fiche maken deel uit van een netwerk aan voorzieningen die ervoor zorgen dat inwoners dichtbij een merkbaar effect voelen van de investering die provincie en gemeenten gezamenlijk doen om het voorzieningenniveau van de hele regio omhoog te tillen.

In Regio Foodvalley is op twee plekken voorzien in een multifunctionele accommodatie (MFA): Kulturhus De Breehoek en MFA in Hoevelaken. In dit maatregelpakket van voorzieningen in de Regio Foodvalley is de bewuste keuze gemaakt alleen voor de voorziening in Scherpenzeel een bijdrage van de provincie Gelderland te vragen. Voor de MFA in Hoevelaken is het voornemen een aanvraag in te dienen om te komen tot een dorpendeal met de provincie Gelderland.

Kulturhus De Breehoek

Het bestaande Kulturhus De Breehoek bestaat uit meerdere elementen die een maatschappelijke functie hebben. Op dit moment bestaat de Breehoek uit onder andere sportzalen, de bibliotheek, kinderopvang, de VVV, welzijnsinstellingen en een theaterzaal. Talloze

maatschappelijke organisatie huren ruimtes in de Breehoek om hun activiteiten te kunnen uitvoeren. De gemeente maakt voor haar raadsbijeenkomsten gebruik van de theaterzaal. De gemeente is al een lange periode gehuisvest in een tijdelijk pand. In dit pand moet aanzienlijk geïnvesteerd worden. Door de verstevinging van onze organisatie is de huidige huisvesting bovendien te klein.

Het plan is opgevat om de gemeentelijke organisatie in te laten trekken in het Kulturhus. Door de groei van Scherpenzeel is er een versterking nodig van het welzijnswerk in Scherpenzeel en zijn er voldoende mogelijkheden nodig om de groei van de sport- en culturele organisaties te accommoderen. Deze verschillende opgaves hebben ertoe geleid dat er gekozen is om de functie van De Breehoek te versterken als kloppend hart van de gemeente. Hiervoor is een uitbreiding en verbouwing van de Breehoek noodzakelijk. De gemeenteraad heeft hier zijn goedkeuring aan verleend en heeft voorbereidingskredieten beschikbaar gesteld. De programma van eisen en wensen van de verschillende gebruikers zijn geïnventariseerd en hebben geleid tot de eerste scenario's. De planning is erop gericht om in 2025/ 2026 te starten met de verbouwing hetgeen afgerond moet worden in 2027.

MFA in Hoevelaken

De realisatie van dit multifunctionele dorps huis in het dorp Hoevelaken betekent een forse verbetering van de leefomgeving van de huidige en toekomstige inwoners. In Hoevelaken worden tussen de 1.260

en 1.560 nieuwbouwwoningen gerealiseerd voor diverse doelgroepen. Om ervoor te zorgen dat de voorzieningen meegroeien met deze toename van inwoners, is het in deze 'schaalsprong' noodzakelijk om te investeren in voldoende en bereikbare gezondheidszorg en een ontmoetingsplaats om de cohesie tussen inwoners te bevorderen.

De nieuwe MFA in Hoevelaken geeft een plek aan eerstelijns gezondheidszorg, een bibliotheek nieuwe stijl, jeugd- en jongerenwerk, Stichting De Stuw Hoevelaken en horeca. Het multifunctioneel centrum Hoevelaken wordt het kloppend hart, met een uitnodigende buitenruimte (nieuwe pleinen en een aangepast profiel voor de straat). De samenwerking met ondernemers en ontwikkelaars heeft een aanjaagfunctie voor nieuwe ontwikkelingen in het centrum. De woningbouw in Hoevelaken is onderdeel van de Woondeal Regio Foodvalley. Nijkerk heeft voor Hoevelaken tussen de 1.260 en 1.560 nieuwbouwwoningen opgenomen in de Woondeal. De marge heeft te maken met de randvoorwaarde bereikbaarheid. Hoevelaken/Klaarwater is aangemerkt als een sleutelproject.

Voor wie

Scherpenzeel groeit de komende jaren met minimaal 400 woningen. Voor een gemeente als Scherpenzeel is dat substantieel, namelijk meer dan 10%. Dit vergroot de mogelijkheden voor de Scherpenzeelse jongeren om in Scherpenzeel te blijven. De samenstelling van de bevolking komt daardoor meer in balans. Jonge gezinnen zullen zich hier kunnen blijven vestigen en die zullen een groot beroep op de aanwezige voorzieningen. Daarnaast draagt het bij aan de schaalsprong opgave in de gehele regio. Recent onderzoek toont aan dat voorzieningen in de kernen noodzakelijk zijn om de gemeenschap vitaal en leefbaar te laten zijn. Onze voorzieningen dienen mee te groeien met de groei van de bevolking. Ons Kulturhus De Breehoek vervult hier een wezenlijk rol in. Het Kulturhus De Breehoek moet het kloppende hart worden van de samenleving waar vele voorzieningen bij elkaar komen. Het stimuleert de ontmoeting op loop- en fietsafstand zowel voor bestaande als nieuwe inwoners.

Meerwaarde van de voorziening

Het project verstevigt het welzijnswerk in Scherpenzeel. Het verbindt de verschillende organisaties met elkaar en daarmee ook de inwoners hetgeen bevorderlijk is voor de onderlinge cohesie in de samenleving. Het moet de centrale huiskamer van Scherpenzeel worden waardoor het een bijdrage levert aan de vermindering van eenzaamheid. Door bundeling van de organisaties wordt hun slagkracht vergroot. Wij investeren hiermee in voldoende en bereikbare maatschappelijke voorzieningen om de cohesie tussen inwoners te bevorderen. Iedereen is welkom en mag meedoen. De activiteiten in het gebouw versterken de mogelijkheden voor de inwoners op het gebied van

gezondheid, welzijn, educatie en cultuur. De mogelijkheid om theatervoorstellingen (capaciteit van 400 plekken) in Scherpenzeel te programmeren maakt cultuur laagdrempelig mogelijk voor onze inwoners. Wij kunnen hiermee ook een lokale broedplaats worden op het gebied van talentontwikkeling.

Netwerkeffect

Voorzieningen nabij is belangrijk voor de totale samenhang in de regio. Elk dorp behoudt zijn eigen identiteit. De dorpen gezamenlijk maken Foodvalley.

De gemeente Scherpenzeel investeert in haar toekomst en wil de kracht van de samenleving benutten en verder versterken. Door lokaal te investeren zijn onze inwoners minder afhankelijk van grootschalige voorzieningen met een meer stedelijk karakter. De eigenheid van de lokale voorzieningen zijn belangrijk voor het behoud van de identiteit van de dorpen. Hiermee verbinden wij de grootschaligheid van regio slim met de kracht van de kleinschaligheid van de gemeenschappen.

Motivatatie voor bijdrage provincie

Deze voorziening is een typisch voorbeeld van wat nodig is om de sociale cohesie en leefbaarheid op peil te houden in een snel groeiend gebied. Door de bijdrage van de provincie worden voorzieningen dichtbij mogelijk gemaakt. De bijdrage van de provincie past in zowel de ambitie om cultureel economische hotspots te ondersteunen als in de wens om sport en bewegen laagdrempelig en dichtbij te organiseren.

De bijdrage van de provincie zorgt voor versnelling van het proces doordat er meer tegemoet kan worden gekomen aan de verschillende wensen van de gebruikers en wij daarmee een breder pakket van voorzieningen kunnen aanbieden aan onze inwoners (opschaling). Het stelt ons tevens in staat om een extra slag te maken in het kader van duurzaam bouwen.

Financieel

Benodigde investering	€ 5.000.000	100%
Eigen bijdrage gemeente	€ 3.600.000	72%
Bijdrage derden	Subsidies worden onderzocht	-
Gevraagde bijdrage provincie	€ 1.400.000	28%

De gemeente draagt op dit moment bij in de exploitatielasten van de Breehoek. In de nieuwe constellatie zal de gemeente als huurder en als subsidieverstrekker blijven bijdrage aan de exploitatielasten van de Breehoek.

10. Gezondheid door bewegen en recreatie

Regio Foodvalley wil verantwoord groeien. Groeien met aandacht voor leefbaarheid en brede welvaart. Faciliteiten voor bewegen en recreatie zijn hiervoor onmisbaar. Gemeenten willen bewoners dichtbij een laagdrempelig hiervoor mogelijkheden bieden. De schaalsprong vraagt investeren in voorzieningen dichtbij nieuwe woonlocaties en in het opschalen van voorzieningen zodat de capaciteit in lijn blijft met de groei aan inwoners. Diversiteit in aanbod is nodig om ook nieuwe doelgroepen te bereiken. De schaalsprong maakt het mogelijk om enkele meer specialistische voorzieningen zoals een schaatsbaan en een topsport wedstrijdabad in de regio te realiseren. Door de groei in inwoners is hier voldoende draagvlak voor.

Gezondheid door bewegen en recreatie vraagt investeren in toegankelijk groen en in sportfaciliteiten. Voor beide hebben we maatregelen opgenomen in dit pakket. In lijn met het Sportakkoord II zetten we in op het creëren van een toekomstbestendige sportinfrastructuur die uitnodigend, faciliterend en toegankelijk is voor iedereen. We leggen verbindingen tussen ruimte voor sport en bewegen en andere relevante domeinen zoals natuur, wijkontwikkeling en maatschappelijke voorzieningen. We richten sportvoorzieningen zo in dat ze toegankelijk zijn voor iedereen en mensen uitnodigen om te gaan sporten en sport te beleven. Zoals in het Sport Akkoord II benoemd heeft sport een belangrijke waarde voor de maatschappij. Sport zorgt voor energie, plezier en zingeving in het dagelijks leven en draagt bij aan gezondheid.

Onderzoek van RIVM heeft aangetoond dat groen positieve effecten heeft op de fysieke en mentale gezondheid. Een gezonde leefomgeving moet alle mensen, van jong tot oud, uitnodigen tot bewegen. Hier dragen sport- en spelmogelijkheden in de openbare ruimte aan bij. Een groene omgeving nodigt uit om te bewegen en ontspannen en speelt daarom een rol bij de vermindering van overgewicht, diabetes type 2, hart- en vaatziekten. Ook zien de onderzoekers een gunstig effect tussen groen en hoe lang mensen leven, hoe zwaar baby's bij hun geboorte zijn en de werking van het immuunsysteem. Groen lijkt te zorgen voor een verbeterde nachtrust. Concentratie, geheugen en leerprestaties verbeteren bij contact met groen, met name bij kinderen. Uit een recent onderzoek gepubliceerd in Medisch Contact (totaal 17 studies met in totaal meer dan 20.000 respondenten) blijkt dat meer stappen zetten meer levensjaren betekent. Per 1.000 stappen neemt de kans om dood te gaan met 15% af en 500

stappen zijn al goed voor een 7% kleinere kans op hart- en vaatziekten. In onze regio is veel groen. Het beter ontsluiten hiervan en het spreiden van de recreatiedruk zijn belangrijk voor zowel een breed gebruik door alle bewoners als voor het behoud van onze natuur. Wandelen, fietsen en sporten in de buitenruimte is tevens goed voor de economie; dit leidt tot een meer omzet in horeca en winkels en een hogere waarde van het vastgoed (infoblad Omgevingswet van Wandelnet).

Voor de toekomst voorzien we een verdere samenwerking in het versterken van een voorzieningen voor sport en recreatie. De al bestaande samenwerking in Sportservice Gelderse Vallei wordt uitgebouwd al ook de samenwerking met het ziekenhuis.

Het maatregelpakket in deze aanvraag zorgt voor een versterking van het netwerk van recreatie en sportvoorzieningen in de regio. We hebben gekozen voor een mix van sport en recreatie. Van meer lokale voorzieningen die noodzakelijk zijn voor een sterke basis van ons voorzieningennetwerk en voor voorzieningen die een regionale of zelfs bovenregionale functie hebben. We sluiten hierbij ook aan bij de toenemende individualisering, die ook terugkomt in sport en bewegen. Mensen willen naast sporten in groepsverband steeds vaker ook individuele sporten in hun nabije omgeving, zoals wandelen, hardlopen, fietsen etc., beoefenen.

In dit maatregelpakket zijn in drie categorieën de maatregelen opgenomen die het meeste prioriteit hebben en voldoen aan de criteria van deze uitvraag.

- Op het gebied van bewegen en verblijven in de buitenruimte en versterken van groen hebben we Nijkerk aan het Water en het Hoevelakense Bos opgenomen.
- Het topsportbad in Ede en de professionele skeelerbaan bij Barneveld zijn meer specialistische sportvoorzieningen gericht op een regionale doelgroep.
- Het versterken van sportvoorzieningen dichtbij doen we met het voorstel voor sportpark Terbroek en de agendering van de uitbreiding van het sportpark inclusief openlucht zwembad in Scherpenzeel.
- De combinatie van deze verschillende soorten voorzieningen maakt een sterk netwerk waarmee de verschillende doelgroepen in de regio bediend worden.

Nijkerk aan het water | Een wenkend perspectief voor de Arkervaart, van Stadshaven tot Randmeerkust.

Gemeente Nijkerk

Wat en waar

In het project Stadshaven gaat gemeente Nijkerk binnenstedelijk ruim 600 woningen en een passantenhaven realiseren. Stadshaven grenst aan het centrum van Nijkerk en is gelegen langs de Arkervaart. Met de aanleg van de passantenhaven en een wandelzone langs de Arkervaart wordt een binnenstedelijke 'hotspot' gecreëerd, die uitnodigt om te bewegen en te recreëren. In het plan is ruimte gereserveerd voor horeca. Langs de Arkervaart ontstaat een aantrekkelijk wandelgebied van en naar het centrum van Nijkerk. De passantenhaven biedt ligplaatsen voor boten van inwoners en voor bezoekers. De Arkervaart is van oudsher een belangrijke verbinding tussen de Stad Nijkerk en de Randmeren. Nijkerk ziet een wenkend toekomstperspectief voor de Arkervaart als belangrijke schakel in het recreatieve netwerk tussen stad en de Randmeren.

De Randmeren vormen samen het grootste ononderbroken vaargebied van Nederland. Aan de Randmeerkust werkt Gemeente Nijkerk aan een plan voor een tweede recreatieve 'hotspot'. De focus ligt in deze ontwikkeling op de uitbreiding van het bestaande zwemstrand en het verbeteren van de (zwem) waterkwaliteit. Dit in combinatie met een ecologische

zone ter versterking van de natuurwaarden van de kustzone van Natura 2000 gebied, polder Arkemheen. Deze ontwikkeling in Nijkerk staat niet op zichzelf maar past binnen het grotere plaatje van de partijen die samenwerken in het samenwerkingsverband 'Coöperatie Gastvrije Randmeren' (16 gemeenten en 2 waterschappen). Na een verkennende studie staan we in de startblokken om samen met betrokken stakeholders het planvormingstraject op te starten. Vanwege de ligging van beide hotspots, Stadshaven (binnenstedelijk) en het zwemstrand (grenzend aan natuurgebied) is duurzame mobiliteit een belangrijke randvoorwaarde voor deze ontwikkelingen. Een nieuwe fietsroute, deels langs de Arkervaart, moet beide hotspots met elkaar verbinden. Om deze te realiseren willen we investeren in een aantal belangrijke ontbrekende schakels.

Op het traject van de oude Havenspoorlijn wordt een fietsroute ontwikkeld vanaf Station Nijkerk naar Stadshaven. Station Nijkerk is aangemerkt als Regiopoort. Regiopoorten vormen een belangrijke schakel tussen stad en land door middel van P+R voorzieningen en verbindingen naar werklocaties en het omliggende landschap.

Langs de Randmeerkust loopt de bekende Zuiderzeeroute. Fietzers langs deze route kunnen via de Arkervaartroute een bezoekje brengen aan Nijkerk of de trein pakken op het station.

[afbeeldingen 1 en 2 Schetsontwerp A, Bureau Maris]

De ontwikkeling bestaat uit:

1) Aanleg van de passantenhaven als onderdeel van de binnenstedelijke ontwikkeling Stadshaven.

Ambitie: Voormalig industrieterrein transformeren naar een (hoog)stedelijk woongebied in nabijheid van stadscentrum en Randmeren. Stadshaven biedt ruimte voor een groen-stedelijk woonmilieu in de nabijheid van voorzieningen, met ruimte voor recreatie en in levendige interactie met het stadshart. Er worden ruim 600 woningen gerealiseerd met een woningmix die aansluit bij de actuele vraag van zowel betaalbare, kleine en levensloopbestendige woningen als traditionele rijwoningen en stadswoningen in het hogere segment. De locatie is aan de Arkervaart

gelegen die een verbinding heeft met de Randmeren. In Stadshaven wordt een passantenhaven gerealiseerd waardoor het voor toekomstige bewoners mogelijk is om een bootje nabij de woning aan te leggen, maar het is ook bedoeld voor recreanten die het centrum van Nijkerk willen bezoeken.

2) De versterking van de Randmeer kustzone met als doel uitbreiding zwemstrand, verbetering (zwem)waterkwaliteit in combinatie met een ecologische zone ter versterking van de natuurwaarden van de kustzone van Natura 2000 gebied, polder Arkemheen.

[afbeelding 1 Schetsontwerp B, Bureau Maris]

3) De aanleg van ontbrekende schakels in het fietsroutenetwerk.

Concreet gaat het om:

- **Recreatieve fietsverbinding Stadshaven – Randmeer**
Stadshaven heeft een natuurlijke verbinding vanuit het water en de weg met de Arnhemheerpolder en het randmeer. Nijkerk heeft de ambitie om vanuit Stadshaven de huidige recreatieve fietsroute op te waarderen en nieuwe schakels toe te voegen. Op die manier ontstaat er vanaf het station en het oude stadscentrum via Stadshaven een mooie recreatieve fietsverbinding langs het water die aansluit op het landelijke langeafstandsfietspad: de Zuiderzeeroute.
- **Havenlijn: groen-blauwe ader van station tot haven**
De in 1903 aangelegde Havenlijn vormde vroeger de noordgrens van Nijkerk. Over het spoor begonnen de weilanden. Het verbond het station Nijkerk met verschillende bedrijven bij de Zuiderzee Haven aan het uiteinde van de Arkervaart. Tot 1972 werden er vooral kolen voor de stoommachines van de fabrieken en boomstammen voor meubelfabriek Tijsseling vervoert.
- Tegenwoordig is het 1,6 kilometer lange tracé een wandel- en fietspad. Door de woningbouw van Stadshaven en de plannen voor de ontwikkeling van de stationsomgeving wil Nijkerk deze route opwaarderen tot een groen-blauwe ader van het station tot haven. Het laatste deel van de

route bij Stadshaven is nog onverhard en de andere delen die wel een fietspad hebben zijn te smal. De kruisingen met autowegen moeten veiliger worden gemaakt om er een hoogwaardige fietsroute voor te maken.

- **Vrijliggende fietspaden Watergoorweg**
De Watergoorweg is een nu al een drukke fietsverbinding door het industriegebied van Nijkerk naar de Arkemheerpolder en het Nijkerkernauw. Op dit moment is deze route niet opgenomen als recreatieve fietsverbinding, omdat de route alleen fietsstroken kent langs een drukke autoweg. Nijkerk wil deze route opwaarderen en veilig maken door vrij liggende fietspaden aan beide kanten van de weg aan te leggen. Hiermee wordt dit niet alleen een goede toegangsroute voor werknemers van de vele bedrijven, maar ook een directe recreatieve verbinding tussen Stadshaven en de Arkervaart richting het Nijkerkernauw. De kruising met de huidige recreatieve route met het Junckerpad en onder de Arkervaartbrug moeten veiliger worden gemaakt om deze route de gewenste kwaliteit te geven.
- **Fietsvoorzieningen Zeedijk**
De Zeedijk tussen de N301 en de sluis maakt deel uit van het landelijke langeafstandsfietspad de Zuiderzeeroute. De huidige fietsstroken zijn te smal. Het overige gedeelte van de route heeft vrij liggende fietspaden. De wens bestaat om op de Zeedijk de voorzieningen voor fietsers te verbeteren door de realisatie van een vrij liggend fietspad.

Met dit project (1) creëren we een aantrekkelijk binnenstedelijk woonmilieu met een passantenhaven. (2) creëren we een aantrekkelijk recreatiegebied langs de oever van het randmeer inclusief een ecologische zone en een goede zwemwaterkwaliteit. (3) zorgen we voor goede fiets- en vaarverbindingen tussen Nijkerk Stad en het Randmeer. (4) de ontwikkeling van de Arkervaart als schakel tussen recreatieve 'hotspots' draagt ook bij aan een positief ondernemersklimaat.

Voor wie

- Zowel de realisatie van een passantenhaven als het versterken van het recreatieve aanbod langs de randmeerkust beantwoorden aan de wens van bewoners van onze regio om meer te bewegen, meer buiten te zijn en meer te ontspannen.
- Met de keuze voor de focus op een binnenstedelijke bouwopgave waarbij gebouwd wordt in hogere dichtheden, zal de behoefte aan ruimte voor ontspanning en recreatie in de directe omgeving van de stad alleen maar toenemen.
- Met name ouderen en gezinnen met jonge kinderen zijn gebaat bij mogelijkheden in hun directe woonomgeving.
- Door de aanleg van de Havenfietslijn vanaf het Station (OV-hub) naar Stadshaven wordt deze fietsverbinding ook aantrekkelijk voor bezoekers en recreanten van buiten Nijkerk. Dit geldt overigens ook voor de verbeterde aansluiting op de Zuiderzeeroute, een geliefde lange afstand wandel-fietsroute langs de voormalige Zuiderzee.
- In 'Nijkerk aan het water' creëren we extra aanbod voor waterrecreatie op en rond het water. Met warmere zomers in het vooruitzicht groeit bij jong en oud de behoefte aan verkoeling. We zien een toenemende vraag naar waterrecreatie, openwater zwemmen, suppen, varen etc.
- De fietsroute vanaf het station langs de Arkervaart biedt ook een duurzaam alternatief voor woon-werkverkeer.

Meerwaarde van de voorziening:

Gemeente Nijkerk heeft een groeiambitie met de focus op binnenstedelijke inbreiding. Met de groei van het aantal inwoners en het bouwen in hogere dichtheden groeit ook de behoefte aan recreatieve voorzieningen.

Met 'Nijkerk aan het Water' dat voorziet in de aanleg van de passantenhaven, de uitbreiding van het zandstrand en de versterking van recreatieve routes die beide 'hotspots' verbinden zet Nijkerk een ambitie neer om zowel voor Nijkerk als voor de regio de benodigde schaalsprong in het aanbod van recreatieve voorzieningen waar te maken.

Dit haakt aan op uitbreiding van recreatief aanbod in combinatie met duurzame mobiliteit, zoals het fietsroutenetwerk in combinatie met OV-hubs, zoals Regiopoort Station Nijkerk. Tevens past het goed bij ontwikkelingen binnen het samenwerkingsverband Coöperatie Gastvrije Randmeren: ook in andere gemeenten langs de randmeerkust wordt gewerkt aan een versterking van het recreatieve aanbod vanwege groeiende behoefte (schaalsprong). Dit gebeurt in samenhang en in samenwerking met elkaar. Daarnaast biedt het versterking aan het centrum-gebied van Nijkerk door met Stadshaven een aantrekkelijk gebied aan het centrum toe te voegen. Detailhandel blijft voorbehouden aan het centrum. Door wel ruimte te creëren voor horeca aan het water krijgt het centrum van Nijkerk rond de oude Haven er een aantrekkelijk verblijfsgebied bij. Het oude Stadhuis behoudt de functie van trouwlocatie. In de nieuwe situatie is het nog aantrekkelijker om hier in het huwelijksbootje te stappen. Tenslotte draagt realisatie van Nijkerk aan het water bij aan de ambitie voor duurzame mobiliteit voor zowel recreatie als voor woon-werkverkeer en aan een positief ondernemersklimaat door een toename van vrijetijdseconomie.

Netwerkeffect

Het netwerkeffect is het ontlasten van de Veluwe. De recreatieve druk op de Veluwe is al hoog. Met de groei van het aantal inwoners in onze regio is het noodzaak om extra recreatief aanbod te creëren in gebieden in de omgeving van de Veluwe. Dit doen we door enerzijds binnenstedelijk te investeren in een aantrekkelijke ruimte, anderzijds door samen met andere gemeenten de recreatieve potentie van de randmeerkust beter te benutten. In zijn Inspiratiedocument noemt Peter Savelberg de randmeren als potentieel leisure- vrijetijdsgebied. Met Nijkerk aan het Water versterken we de vrijetijdseconomie in de regio.

Motivatie voor bijdrage provincie

Bij toekenning van de gevraagde middelen door de Provincie Gelderland kunnen we aan de slag met uitvoering van het project Nijkerk aan het water. Gemeente Nijkerk heeft voor de verschillende opgaven in deze grotere gebiedsontwikkeling rondom de Arkervaart middelen gereserveerd, echter deze zijn nog niet toereikend. Wanneer deze middelen niet worden toegekend, kunnen we niet starten met de benodigde fietsverbindingen en de ontwikkeling van de passantenhaven en de kustzone. Een bijdrage vanuit de Provincie betekent dat Gemeente Nijkerk een vliegende start en werk met werk kan maken. De toekenning van deze gelden zorgen voor een aanzienlijke versnelling van dit unieke project in de regio Foodvalley.

We kunnen met dit geld:

- direct aan de slag met de ontbrekende schakels in de fietsverbinding tussen het Station, Stadshaven en de Randmeerkust, waarbij realisatie in 2026/2027 haalbaar is.
- in januari 2025 starten met de planontwikkeling kustzone. De verkenning met scenario studies wordt afgerond in 2024.
- grote stappen zetten in de realisatie van de passantenhaven, als onderdeel van de gebiedsontwikkeling Stadshaven:
 - De stedenbouwkundige visie Stadshaven + grondexploitatie is vastgesteld door de gemeenteraad in 2023.
 - Voor 1e fase Stadshaven is het bestemmingsplan vastgesteld en is het wachten op de Raad van State.
 - Het bestemmingsplan fase 2 is in procedure en wordt naar verwachting eind 2024 vastgesteld.
 - Start bouw 1e fase Stadshaven 2025 - 2031 gerealiseerd.
 - Het bestemmingsplan fase 2 is in procedure en wordt naar verwachting eind 2024 vastgesteld.
 - Start bouw 1e fase Stadshaven 2025 - 2031 gerealiseerd.

Financieel

Benodigde investering	€ 8.500.000	100%
Eigen bijdrage gemeente	€ 5.000.000	59%
Bijdrage derden	-	-
Gevraagde bijdrage provincie	€ 3.500.000	41%

Een nieuwe balans voor een toekomstig erfgoed | uitbreiding monumentaal landgoed Hoevelakense Bos

Gemeente Nijkerk

Wat en waar

Uitbreiding van het monumentale landgoed Hoevelakense Bos met een klimaatbestendig recreatie bos. Rondom het monumentale landgoed zijn gronden verworven die deze bosuitbreiding mogelijk maken. Het huidige aantal hectare van het Landgoed Hoevelaken bedraagt circa 80 hectare. De geplande uitbreiding bedraagt 25 tot 30 hectare. De samenwerkende partijen, Geldersch Landschap & Kasteelen, particuliere grondeigenaren, het Waterschap, gemeente Nijkerk en gemeente Amersfoort hebben de ambitie om de toenemende behoefte aan recreatief gebruik in balans te brengen met het behoud en de ontwikkeling van de landschappelijke waarden en de biodiversiteit op zowel het oude als het nieuw aan te leggen deel van het landgoed.

Hiermee draagt dit project bij aan zowel een gezonde leefomgeving als aan natuurbeleving voor inwoners van een regio met een flinke verstedelijkingsopgave. De uitbreiding van het Hoevelakense Bos is een concreet voorbeeld het streven naar 'Meer landschap, meer stad' binnen onze NOVEX-regio.

Het ontwerp is vastgesteld door het college en de onderliggende kaders voor de ontwikkeling zijn vastgesteld door de gemeenteraad op donderdag 28 maart 2024. Deze aanvraag heeft betrekking op de uitbreiding van het Hoevelakense bos aan de oostzijde van het bestaande landgoed.

Voor wie

Wat opviel tijdens het participatieproces is dat er opvallend vaak wordt gesproken over 'ons' Hoevelakense bos. Hieruit blijkt de waardering voor het landgoed. Mensen van alle leeftijden genieten van het bos en zien dit als een belangrijke plek in hun dagelijkse leefomgeving. Het zou mooi zijn als de liefde voor het landgoed ook zo gevoeld gaat worden in het nieuwe bos, ook door volgende generaties. Vandaar dat we streven naar het creëren van een toekomstig erfgoed.

Het dorp Hoevelaken groeit de komende jaren fors. Nijkerk heeft voor Hoevelaken tussen de 1.260 en 1.560 nieuwbouwwoningen opgenomen in de Woondeal. De marge heeft te maken met de randvoorwaarde bereikbaarheid. De woningbouw in Hoevelaken is onderdeel van de Woondeal Regio Foodvalley. Hoevelaken/Klaarwater is aangemerkt als een sleutelproject.

Het uitgangspunt voor de uitbreiding van het Hoevelakense Bos is gericht op de openbare toegankelijkheid en het faciliteren van verschillende vormen van vrijetijdsbesteding in het bestaande bos en in de uitbreiding. Op dit moment leveren de verschillende vormen van recreatie spanningen en onveilige situaties op. Denk bijvoorbeeld aan de combinatie ruiters, fietsers en loslopende honden. Door middel van keukentafelgesprekken en inloopbijeenkomsten is waardevolle input opgehaald bij mensen die in de directe omgeving van het bos

wonen en de situatie goed kennen. Het gewenste resultaat is uitgewerkt in een voorlopig ontwerp. In het ontwerp zijn verschillende elementen uitgewerkt namelijk, de uitbreiding van de recreatieve mogelijkheden per doelgroep (wandelaars (met hond), ruiters, bewoners, fietsers, parkeren), de bereikbaarheid, landschappelijke inrichting inclusief het gewenste watersysteem. Toegankelijkheid (inclusie) is een belangrijke randvoorwaarde om ook van de bosuitbreiding een 'ons bos' te maken.

Mensen komen te voet, op de fiets of met de auto naar het Hoevelakense Bos. In het ontwerp is voorzien in het verbeteren en veiliger maken van de parkeerplaatsen. Daar wordt momenteel overlast ervaren. We zetten vooral in op duurzame mobiliteit, zodat bezoekers vooral te voet en op de fiets kunnen komen. Omwonenden zijn intensief betrokken bij het ontwerp. Voor ontwerptekeningen zie bijlagen.

Meerwaarde van de voorziening

People: de mensen uit de omgeving zijn intensief betrokken bij deze opgaven. Zij ervaren dit als 'hun' bos (eigenaarschap). De publieke/ recreatieve waarde van het gebied staat centraal in het ontwerp. Gezond, welzijn, welbevinden. .

Planet: het ontwerp draagt bij aan duurzaamheidsdoelen, o.a. versterken biodiversiteit, waterhuishouding en landschappelijke waarden. Als mensen op loop-/ fietsafstand van huis een plek hebben waar zij kunnen recreëren verdwijnt de noodzaak om de auto te pakken.

Profit: een karaktervol landschap draagt bij aan de waardering van het gebied. Dit vertaalt zich niet alleen terug in de prijs die mensen bereid zijn om te betalen voor een woning, maar vooral ook in de waardering en het plezier waarmee mensen in een gebied wonen en zich daarmee identificeren. In de projectbegroting zoals hieronder weergegeven, ligt onze focus op de kosten die nodig zijn om deze nieuwe natuurgronden door middel van een uitgebreid participatietraject in te richten en open te stellen voor diverse vormen van recreatief gebruik. Het projectteam bestaat uit Gemeente Nijkerk, Stichting Geldersch Landschap en Kasteelen en gemeente Amersfoort. Om de uitbreiding van het bos mogelijk te maken wordt ook intensief samengewerkt met particuliere grondeigenaren. Het ontwerp is gemaakt door ontwerp bureau Debie & Verkuil uit Renswoude. In het voortraject heeft Rijkswaterstaat een rol gespeeld bij de financiering van aankoop en afwaardering van particuliere gronden. Dit zijn overeenkomsten met particuliere eigenaren. De afspraak is dat Geldersch Landschap en Kasteelen

deze gronden verworft met als doel de uitbreiding van het bestaande landgoed.

De financiering vanuit Rijkswaterstaat is puur gericht op de wettelijke verplichting tot natuurcompensatie vanuit het project knooppunt Hoevelaken. Ook de Provincie speelt een rol bij de verwerving van een particulier perceel.

Netwerkeffect

De uitbreiding van het Hoevelakense Bos past goed in de ambities van de Provincies Gelderland en Utrecht om te investeren in groene uitloop gebieden 'groen groeit mee' in gebieden met een verstedelijkingsopgave.

Ontlasting van de Veluwe. De recreatieve druk op de Veluwe is groot. Daarom is het van belang om in de gebieden eromheen extra recreatieve mogelijkheden te creëren.

De landgoederen (Landgoederenzone, Groene Valleilint) in onze omgeving, zoals landgoed Hoevelaken kunnen hierin een belangrijke rol spelen.

Motivatatie voor bijdrage provincie

Bij de uitwerking van het definitief ontwerp hebben we met het oog op de financiële haalbaarheid scherpe keuzes gemaakt en werken we met verschillende ambitieniveaus binnen het plan. Op dit moment zijn de beschikbare middelen nog niet toereikend voor het hoogste ambitieniveau. De gevraagde bijdrage van de provincie zorgt ervoor dat we een hoger ambitieniveau kunnen realiseren dan nu gepland. We vergroten daarmee het project, waardoor we belangrijke uitgangspunten die verwerkt zijn in het ontwerp, zoals een gezonde leefomgeving, water- en bodem sturend, herstel van de waterhuishouding en bodemkwaliteit, versterken van de biodiversiteit en landschappelijke waarden, ook daadwerkelijk kunnen uitvoeren.

Financieel

Benodigde investering	€ 1.570.000	100%
Eigen bijdrage gemeente	€ 700.000	44%
Bijdrage Stichting Geldersch Landschap en Kasteelen (GLK)	€ 370.000	24%
Gevraagde bijdrage provincie	€ 500.000	32%

Regionale ijs- en skeelerbaan 't Grieze Veen

Gemeente Barneveld

Wat en waar:

De realisatie van een ijs- en skeelerbaan voor de vereniging 't Grieze Veen vormt in combinatie met de nieuwe te bouwen multifunctionele voorziening van de Oranjevereniging Voorthuizen een nieuwe stap in het doorontwikkelen van de voorzieningen in de kern Voorthuizen. En meer dan dat.

Deze nieuwe voorziening is gepland in het gebied Zeumeren. Met deze voorziening en het aangrenzende sportpark ontstaat er een voorzieningencuster waar cultuur, sport, bewegen en ontmoeten centraal staan. Verder ligt er nadrukkelijk ook een verbinding met de groene landschappelijke buffer die bedacht is tussen Voorthuizen en de A1 en het grootschalige recreatiegebied Zeumeren van Leisuredlands, dat ook een functie heeft als toegangspoort naar de Veluwe.

In dit voorzieningencuster neemt de realisatie van een geheel nieuwe ijs- en skeelerbaan een bijzondere plaats in. Op dit moment kent de gemeente Barneveld noch omliggende gemeenten een dergelijke voorziening. Met de huisvesting van Ijs- en skeelervereniging 't Grieze Veen in hetzelfde projectgebied wordt een grotere regionale doelgroep bediend met een skeelerbaan die ook benut kan worden voor grotere regionale en nationale wedstrijden in alle seizoenen en in de winterperiode ook als ijsbaan. Het plan bestaat uit de aanleg van een binnenbaan (200 meter) en buitenbaan (400 meter), die voldoet aan de eisen gesteld door het

NOC-NSF en de KNSB om ook wedstrijden en trainingen op een professionele wijze te begeleiden.

Naast deze voorziening gaat in dit voorzieningencuster mogelijk ook de Oranjevereniging Voorthuizen een plaats krijgen. Deze vereniging heeft nu nog een locatie in de kern Voorthuizen, die in beeld is voor woningbouwontwikkeling. De vereniging wil de verplaatsing aangrijpen om te groeien en meer ruimte te gaan bieden voor het concentreren van meerdere partijen in één multifunctioneel gebouw. Deze nieuwbouw biedt de mogelijkheid om bepaalde voorzieningen van de Ijs- en Skeelervereniging daarin onder te brengen, zoals kleedaccommodatie, materiaalopslag en horeca, wat tot synergie kan leiden. Omdat hier nog niet voldoende zekerheid over bestaat, wordt in deze aanvraag uitgegaan van een standalone voorziening van de Ijs- en skeelervereniging.

Voor wie

De nieuwe ijs- en skeelerbaan dient een regionale doelgroep. De leden van de vereniging komen uit een groter gebied dan alleen de gemeente Barneveld en met deze geheel nieuwe voorziening wordt een substantiële groei van deze vereniging voorzien. De doelgroepen die bediend worden zijn uiteenlopend en variëren in leeftijd en hebben lokale en regionale binding.

Met de eventuele voorziening van de Oranjevereniging erbij neemt het aantal gebruikers verder toe en kunnen bestaande verbindingen tussen verenigingen geïntensiveerd worden en verstevigd zullen worden. De nieuwe locatie is goed bereikbaar vanuit de regio gelet op korte afstanden tot bus- en treinvervoer (station Barneveld Noord) en de A1.

Meerwaarde van de voorziening

De meerwaarde van de voorziening zit in een aantal aspecten.

Met de nieuwe baan wordt een voorziening gecreëerd die er nu nog niet is. Op dit moment maakt de vereniging gebruik van parkeerfaciliteiten van derden in de avonden voor trainingen. Een zelfstandige voorziening biedt de mogelijkheid om op een goede wijze de sport te kunnen beoefenen en om als vereniging te kunnen groeien. De baan voorziet in de regio in een behoefte die nu nog niet kan worden gefaciliteerd. Sporten en bewegen dragen bij aan gezondheid en sociale cohesie.

Het plan voor de ijs- en skeelerbaan voorziet in een geheel zelfstandige voorziening. Bij toevoeging van de Oranjevereniging Voorthuizen aan het voorzieningencluster wordt de meerwaarde van de ijs- en skeelerbaan verder vergroot, doordat synergie kan plaatsvinden met de gebruikers van de voorziening van de Oranjevereniging. Tevens zou de IJs- en Skeelervereniging één van de gebruikers kunnen worden van het gebouw van de Oranjevereniging. Beide partijen zouden elkaar dus kunnen versterken.

Netwerkeffect:

De voorziening werkt aanvullend op bestaande voorzieningen, zoals andere sportaccommodatie of accommodatie voor het verenigingsleven. Met de realisatie van de voorziening voor 't Grieze Veen wordt een plus geboden ten opzichte van bestaande voorzieningen voor skeelers in de regio. De beide voorzieningen zelf bieden verenigingen nieuwe mogelijkheden in het uitvoeren van activiteiten en voor samenwerking, waarmee synergie bereikt wordt.

Motivatie voor bijdrage provincie:

Voor de ijs- annex skeelerbaan zijn een aantal varianten uitgewerkt. De bijdrage vanuit de provincie maakt het mogelijk om de ijs- annex skeelerbaan zodanig up te graden, dat het meer toekomstbestendig is en beter een regionale functie kan vervullen. Met de bijdrage wordt een baan gerealiseerd die voldoet aan de eisen van NOC-NSF en KNSB en die ook is ingericht om daar grotere wedstrijden op te organiseren. Omdat in de regio een dergelijke voorziening nog niet aanwezig is, is het de verwachting dat een nieuwe groep sporters kan worden bediend. De baan kan jaarrond worden gebruikt voor diverse sportactiviteiten: naast schaatsen en skeeleren, zijn ook diverse loopgroepen in beeld om gebruik te maken van deze voorziening. De eventuele vestiging van de Oranjevereniging biedt aanvullende mogelijkheden om tot een verbreed gebruik te komen. Verder ondersteunt het de breedtesport en biedt het de mogelijkheid aan sporters om zich verder door te ontwikkelen.

Financieel

De gevraagde bijdrage aan de provincie is gekoppeld aan de ijs- en skeelerbaan. De bijdrage is gebaseerd op de raming voor de realisatie van de baan inclusief een eigen accommodatie (kantine, kleedkamers, opslagfunctie etc.). Reden is omdat er nog onvoldoende zekerheid bestaat over de realisatie van het gebouw van de Oranjevereniging en een eventuele gebruikmaking van 't Grieze Veen van deze voorziening. In dat geval ontstaat er een ander financieel plaatje.

Benodigde investering	€ 2.600.000	100%
Eigen bijdrage gemeente	€ 1.800.000	69%
Bijdrage derden	-	-
Gevraagde bijdrage provincie	€ 800.000	31%

Multifunctioneel zwembad Ede Nieuw Hoekelum

Gemeente Ede

Wat en waar

De realisatie van een nieuw multifunctioneel zwembad vormt een grote katalysator voor het gebied Kenniscampus-Nieuw Hoekelum in de stad Ede. De koppeling aan de bestaande Van der Knaaphal maakt het tot een topsportlocatie met nationale uitstraling waar waterpolo op het hoogste niveau gespeeld kan worden voor de verenigingen in de regio, maar bijvoorbeeld ook voor nationale teams en evenementen zoals de Champions League. Dit kan door de specifieke afmetingen van 35x25 meter waardoor het geschikt is voor topwedstrijden en de tribune capaciteit van 750 personen. Het bad is zo ontworpen dat passanten mensen binnen zien zwemmen, dit om passanten en mensen uit de omgeving te motiveren om ook te gaan. De nabijheid van het openlucht zwembad biedt kansen om mensen jaar rond aan het zwemmen te krijgen en houden. Aan het investeringsplan voor het zwembad ligt een behoefte-onderzoek uit 2021 van het Mullier Instituut ten grondslag. Hieruit bleek dat het tekort aan overdekt zwemwater alleen maar oploopt. In 2023 heeft Ede een normenkader ontwikkeld voor voorzieningen, ook hieruit blijkt de behoefte aan een zoals de voorgestelde zwemvoorziening. Op basis hiervan is bekeken welke configuratie van het nieuwe zwembad het beste past als aanvulling op het bestaande aanbod. Voor dit plan is een businesscase uitgewerkt. In deze businesscase is integraal bekeken wat Ede nodig heeft voor de exploitatie van dit zwembad, hierbij is rekening gehouden met de gevolgen van het nieuwe bad op De Peppel. Het zwembad wordt net als de huidige Peppel geëxploiteerd door Sportservice Ede. Zij exploiteren ook de aanliggende Van der Knaaphal. Het ontwerp is zo gemaakt dat de aanvullende functies die al in de sporthal zitten extra benut kunnen worden en de bemensing en de horeca etc. zo efficiënt mogelijk

ingezet kan worden wat een goede exploitatie ten goede komt. Maar een zwembad exploiteren kost per definitie geld. De totale extra jaarlasten van € 1.85 miljoen zijn gedekt via een subsidie die is opgenomen in de gemeentebegroting. Het zwembad wordt duurzaam opgezet, zowel in energieverbruik als in materiaalkeuze en door het compacte, warmte efficiënte ontwerp. Met de aangrenzende sporthal is een koppeling gelegd om zonne-energie af te nemen. Na gedegen onderzoek is er niet gekozen voor een natuurgezuiverd bad, dit gezien de complexe discussie over de nieuwe zwembadenwet en hoe deze te interpreteren.

Bij Nieuw Hoekelum is de ambitie om de locatie van het nieuwe zwembad en de bijbehorende topsporthal te koppelen aan het aangrenzende sportpark en te ontwikkelen tot een gebied waar talentontwikkeling, sportieve en gezonde scholen en sport en beweging voor bewoners centraal staan. Het gebied direct bij het zwembad is aangewezen als woningbouwlocatie. In Nieuw-Hoekelum realiseren we een hub van onderwijs en sportvoorzieningen die wordt verdicht met woningen en faciliteiten voor recreatie en beweging. Het multifunctionele zwembad dat samen met de Van der Knaaphal als het ware een complex gaat vormen, is daar een belangrijk onderdeel van. Nieuw Hoekelum is verbonden met de groene wig ten zuiden van de A12 en maakt zo deel uit van een grotere ecologische en recreatieve verbinding tussen de Veluwe en de Vallei en is onderdeel van het snelfietsnetwerk. Het multifunctionele zwembad en de ontwikkeling van Nieuw Hoekelum past in de omgevingsvisie van Ede om sportvoorzieningen in de stad verder te ontwikkelen naar gebieden waar recreatie, groen, sport, bewegen, gezondheid en ontmoeting centraal staan voor zowel onze huidige inwoners als nieuwe inwoners en de regio. Naast Nieuw Hoekelum ligt de focus

op het Westerpark. We willen investeren in twee grote katalysatoren voor deze gebieden, namelijk de realisatie van een nieuw multifunctioneel zwembad in Hoekelum en mogelijk een flexibele ijsbaan annex evenemententerrein in Westerpark.

Westerpark behelst het transformeren van het huidige sportpark Peppelensteeg naar een toekomstig breed geprogrammeerd 'Westerpark' en de nieuwe Edese beweegroute 'Rondje Ede'. We willen de wijk het sportpark intrekken om zo gezondheidsverschillen in deze wijk te verkleinen. Hiermee beogen we de (medische en psychische) gezondheid van bewoners van de aangrenzende woongebieden en de regio te kunnen vergroten.

Daarbij onderzoeken we bij Westerpark mogelijkheid om als katalysator in het aangrenzende gebied een flexibele ijsbaan annex evenementenlocatie te realiseren. Dit zal een unieke voorzieningen zijn in de regio waar nu geen ijsbaan is en daarmee de aantrekkelijkheid van de gehele regio vergroten. Deze flexibele variant is een duurzaam alternatief voor vaste ijsbanen. Hierdoor kunnen inwoners in de regio in de winter schaatsen, een welkome sport in de winter, op het moment dat veel andere sporten stil liggen. In de zomer biedt het de regio een locatie voor grote evenementen.

Deze twee gebieden bieden nu en in de toekomst ruimte aan onze groeiende verenigingen, recreatie en evenementen. Daarmee geven we onze inwoners en die van de regio meer en betere faciliteiten om te sporten, bewegen en aan de gezondheid te werken.

Voor wie

Het nieuwe zwembad en de sporthal zijn van lokaal en regionaal belang. Ze hebben door het formaat, de faciliteiten en de goede bereikbaarheid per fiets en

met het openbaar vervoer een regionale aantrekkingskracht. Het station Ede-Wageningen ligt op loopafstand en er zijn meerdere hoogwaardige busverbindingen die hier halteren. Er is voldoende tribune-capaciteit voor topwaterpolo of topvolleybal en de locatie is geschikt voor een breed palet aan initiatiefnemers voor het organiseren van bovenlokale sportevenementen en trainingsfaciliteiten. Het zwembad is voor de regio een sportieve talentontwikkelingslocatie. De verdichtingsopgave en de toevoeging van veel gestapelde woningen zonder een tuin in Ede vraagt om aantrekkelijke routes en parken met rust en reuring die toegankelijk zijn voor iedereen. Het zwembad en de aangrenzende te realiseren sport- en groenvoorzieningen bieden de bestaande en nieuwe inwoners een aantrekkelijke leefomgeving en recreatieplek dichtbij. Hiervoor gaan we in dit gebied onze visie op bewegen, ontmoeten, sporten en spelen in de openbare ruimte (BOSS-plan) verder vormgeven.

Meerwaarde van de voorziening

Sporten en bewegen draagt bij aan gezond leven en sociale cohesie. Daarvoor zijn goede en voldoende voorzieningen op ieder niveau belangrijk. Dit multifunctionele zwembad voegt een regionale laag voor topsport en grootschalige evenementen toe aan de veelal lokale sportvoorzieningen.

Met de plannen voor het zwembad en Nieuw Hoekelum creëren we een hub voor sport, bewegen en gezondheid en voor regionale talenten voor grote sporten zoals korfbal, waterpolo en zaalvoetbal. Daarbij sluiten we aan bij het Gezond en actief leven akkoord, wat als doel heeft om meer mensen aan sporten en bewegen te krijgen met daarbij gezonde voeding als uitgangspunt. Daarvoor zal op deze hub samengewerkt worden met de aanwezige onderwijspartijen, het ziekenhuis en wordt een

samenwerking met Papendal onderzocht.

Door het zwembad, sportpark en de wijk meer met elkaar te verbinden willen we mensen verleiden tot meer sporten en bewegen, zonder dat ze direct ergens lid van moeten worden. Dit is belangrijk omdat, de behoefte rondom sport en bewegen steeds verder individualiseert en mensen dichterbij huis en minder in formeel verband willen bewegen.

Netwerkeffect

Het zwembad en Nieuw Hoekelum maakt onderdeel uit van de gehele voorzieningenstructuur in Ede en de regio. Het biedt sporttalenten de mogelijkheid om zich door te ontwikkelen en lokale sportclubs en initiatiefnemers de ruimte om grootschalige evenementen te organiseren.

Het wordt een centrale plek met groene uitstraling in regionale en recreatieve routes. Het zwembad is een katalysator in het ontstaan van een vitale hub voor wonen, bewegen, onderwijs en recreëren. Het wordt deel van het snelfietsnetwerk waardoor het goed bereikbaar is voor fietsers. Hiermee stimuleren we het gebruik van de fiets, goed vanuit oogpunt van duurzame mobiliteit en vanuit het stimuleren van voldoende beweging van onze inwoners.

Motivatatie voor bijdrage provincie

Een provinciale bijdrage maakt de ontwikkeling van het multifunctionele zwembad mogelijk. Deze voorziening stimuleert dat sporters uit de regio Foodvalley zich vanuit de breedtesport ultiem kunnen ontwikkelen naar topsportniveau en biedt bewoners uit de regio een goed bereikbare voorziening voor recreatie en sport. Bovendien is het zwembad met de aangrenzende sporthal een belangrijke drager in de realisatie van de plannen voor Nieuw Hoekelum.

Financieel

Benodigde investering	€ 22.300.000	100%
Eigen bijdrage gemeente	€ 19.300.000	87%
Bijdrage derden	-	-
Gevraagde bijdrage provincie	€ 3.000.000	13%

Toekomstbestendige sportinfrastructuur

Gemeenten Barneveld en Scherpenzeel

Wat en waar:

In het totale aanbod van voorzieningen in de regio is een belangrijke rol weggelegd voor sportvoorzieningen. Sporten heeft een belangrijke plaats in het maatschappelijk leven van alle kernen in de Foodvalley, zowel de grote als de kleine. De schaalsprong in de Foodvalley raakt alle kernen; het is niet beperkt tot een beperkt aantal grote kernen. Voor onze voorzieningen betekent dit dat we zowel (groot)stedelijke voorzieningen moeten bieden als voorzieningen dichtbij. Zeker voor sportvoorzieningen is het principe van complementariteit belangrijk, waarbij de basis op de orde is in alle kernen juist ook ter ondersteuning van de grotere sportvoorzieningen. Voor het versterken van deze basis zijn twee sportparken in de gemeenten Scherpenzeel en Barneveld in beeld:

1. Sportpark Scherpenzeel; en
2. Sportpark Terbroek.

Sportpark Scherpenzeel

Het huidige sportpark is compact en herbergt tennisbanen, een hockeyvereniging, een van de voetbalverenigingen, een schietvereniging en het buitenzwembad 't Willaer. Door de compactheid van het sportcomplex zijn de mogelijkheden voor uitbreiding beperkt. Een uitbreiding die nodig is door de groei van Scherpenzeel de komende jaren. Het sportpark moet toekomstbestendig worden

gemaakt door efficiënt ruimtegebruik. Dit gebeurt door de realisatie van een gezamenlijk clubhuis voor de hockeyclub en één van de voetbalverenigingen. Daardoor ontstaat weer ruimte om de veldcapaciteit te vergroten, een voorbeeld van efficiënt ruimtegebruik. Het nieuwe clubhuis gaat een verbreed maatschappelijk gebruik krijgen en zal ook ruimte bieden voor maatschappelijke organisaties zoals een sport BSO.

Sportpark Terbroek

Het plan Sportpark Terbroek voorziet in het concentreren, integreren en verbreden van de bestaande buitensportvoorzieningen naar een completer sportpark met buiten- en binnensportvoorzieningen. Concreet voorziet dit plan in de realisatie van een sporthal in Terschuur. Het dorp Terschuur is één van de 9 kernen in de gemeente Barneveld en kent een verregaande samenwerking met het dorp Zwarteboek. Beide kernen delen maatschappelijke voorzieningen. De gemeente Barneveld werkt aan concentratie en toekomstbestendig maken van voorzieningen voor deze twee kernen. Eén van de te zetten stappen is het doorontwikkelen van buitensportvoorzieningen naar een sportpark waar zowel binnen- en buitensport geaccommodeerd en geïntegreerd worden.

Bij de te realiseren sporthal wordt gebruik gemaakt van bestaande voorzieningen bij de sportvelden,

zoals de kledaccommodatie en kantine. De sporthal en kantine krijgen daarbij een verbreed maatschappelijk gebruik: niet alleen sportverenigingen en de scholen, maar ook bedrijfscompetities en welzijnsinstellingen gaan gebruik hiervan maken. Tegelijkertijd zorgt het ervoor dat de voetbalvereniging en de korfbalvereniging niet langer meer hoeven uit te wijken naar omliggende dorpen.

Voor wie

De doelgroep voor deze sportvoorzieningen is grotendeels een lokale doelgroep, maar wordt door de aanpak van deze voorzieningen verbreed. Verder zal het gebruik toenemen met ook de groei van de bevolking en is er sprake van een zekere overloop uit andere omliggende kernen. Deels vindt dat zijn oorzaak in het regionale karakter van bepaalde voorzieningen op het sportpark zoals in Scherpenzeel (zwembad en schietvereniging) en deels door nabijge ligging van andere kernen, zoals de kern Hoevelaken bij het sportpark in Terschuur. Het investeren in deze voorzieningen biedt de gebruikmakende verenigingen extra groei-ruimte. Voor Terschuur geldt dat bepaalde verenigingen op dit moment niet meer kunnen groeien vanwege ruimtegebrek. Met de sporthal wordt los van de bevolkingsgroei een groei van 42% meer binnensporturen ten opzichte van de realisatie van een reguliere gymzaal. Door efficiënt gebruik te maken van de ruimte op het sportpark wil de gemeente Scherpenzeel de groei van de verenigingen op de huidige plek mogelijk maken waardoor inwoners in de nabijheid kunnen sporten. Het stimuleert de mogelijkheid om op loop- en fietsafstand te kunnen sporten voor zowel de huidige als nieuwe inwoners.

Meerwaarde van de voorziening

Een belangrijke meerwaarde van deze voorzieningen zit in nabijheid: de voorzieningen stimuleren ontmoeting en verbinding en zijn cruciale dragers in het behouden van sterke lokale gemeenschappen bij een groeiend aantal inwoners. Lokale voorzieningen

zijn essentieel om de leefbaarheid van dorpen op peil te houden en zijn essentiële schakels in het netwerk van regionale en lokale voorzieningen. De lokale voorzieningen werken ondersteunend in de gemeentelijke ambities om gezondheid te bevorderen, beweging te stimuleren en ontmoeting te faciliteren om ondermeer eenzaamheid te bestrijden. De aanpassingen van gebouwen/accommodaties koppelen we aan beter benutten van duurzame energie opwek en gebruik.

De nieuw te realiseren sporthal in Terschuur heeft daarnaast een belangrijke meerwaarde in de schaalsprong van de hele gemeente Barneveld. Tezamen met de later nog te realiseren sportvoorziening in Kootwijkerbroek voorziet deze sportvoorziening in het verbreden van de basis op dit vlak. Zowel in het westelijk deel van de kern Barneveld (Terschuur, Zwartebroek, De Glind) als in het oostelijk deel van Barneveld (Stroe, Kootwijkerbroek) worden basisvoorzieningen gecreëerd die passen bij de groei in deze gebieden en de behoefte die er is in de gebieden. Daardoor worden de bestaande voorzieningen in de verstedelijkte as (Barneveld-Harselaar-Voorthuizen) ontlast en ontstaat ruimte om de grote groei in dit gebied te accommoderen.

Dat geldt ook voor de kernen Terschuur en Zwartebroek zelf. Door realisatie van een sporthal kan bijvoorbeeld de tafeltennisvereniging die nu nog gebruik maakt van het dorps huis in Zwartebroek verhuizen, zodat daar ruimte beschikbaar komt voor andere activiteiten. Door het realiseren van een sporthal is er meer ruimte beschikbaar voor het verenigingsleven. Dit betekent dat op basis van het bezettingsrooster 42% meer sporturen gerealiseerd wordt ten opzichte van de huidige gymzaal. Er is meer tijd en ruimte beschikbaar voor sport, beweging en ontmoeten en dat op een laagdrempelige en nabije wijze. Sporten zoals korfbal, zaalvoetbal en volleybal, die nu niet bediend kunnen worden, vinden in de nieuwe sporthal wel een plaats. Dat voorziet in een behoefte van verenigingen, maar zeker ook in de behoefte van sporten die minder in georganiseerd verband worden beoefend, zoals (bedrijfs)volleybal of zaalvoetbal en voor andersoortig gebruik zoals bijvoorbeeld fysiotherapieactiviteiten.

Netwerkeffect

Voor de sporthal in Terschuur geldt dat deze wordt gerealiseerd op een bestaand sportcomplex naast bestaande kleedkamers. Er wordt dan gebruik gemaakt van de bestaande kleed- en doucheruimten van sportclub Terschuur. Met de realisatie van een sporthal wordt het totale sportcomplex toekomstbestendig ingericht. Doordat de verenigingen, zoals bijvoorbeeld KV Revival en Terschuurse Boys gebruik gaan maken van de sporthal komt er ruimte vrij in accommodaties in andere kernen. Dat biedt ruimte voor de groei van andere verenigingen.

In Scherpenzeel zorgt een efficiënte indeling van het sportpark en een investering in het zwembad voor een toekomstbestendige sportinfrastructuur. Door op de huidige plek te investeren hoeft er geen gebruik gemaakt te worden van andere gronden die ingezet kunnen worden in het kader van de schaalsprong. De voorziening is op loop- en fietsafstand te bereiken en sluit daarbij aan op de beleidsdoelstellingen om minder afhankelijk te zijn van de auto.

Motivatie voor bijdrage provincie

Voor de sporthal in Terschuur geldt dat het plan samenhangt met een co-creatie vanuit de dorpen Zwarteboek en Terschuur. De gemeente Barneveld heeft financiële middelen ingecalculiseerd voor het realiseren van een gymzaal. Met de provinciale bijdrage kan in plaats van een gymzaal een volwaardige sporthal gerealiseerd worden. De gemeente Barneveld kent een opbouw qua voorzieningenniveau in de kernen. Daarbij is de insteek om de basis op orde te hebben in de kleinere kernen en daar te richten op het bestaande verenigingsleven en de behoefte in deze kernen naar sportvoorzieningen. Ten opzichte van de huidige situatie wordt het gebruik aanzienlijk verbreed en uitgebreid naar een sportpark waar sport en

maatschappelijke functies samen komen. In de huidige situatie is sprake van een buitensportaccommodatie voor een korfbalvereniging en een voetbalvereniging, terwijl de huidige verouderde gymzaal wordt gebruikt door twee verenigingen. In de nieuwe situatie worden 11 nieuwe functies voorzien, waaronder ook maatschappelijke functies in de vorm van seniorenactiviteiten, fysio en sportBSO.

Voor het sportpark in Scherpenzeel geldt dat de bijdrage van de provincie voor een vliegwieleffect zorgt waarbij de plannen ook daadwerkelijk tot uitvoering kunnen worden gebracht. Het zorgt daarmee voor een versnelling van het project. Ondersteuning van de provincie draagt bij aan haar ambitie om Sport en bewegen laagdrempelig en dichtbij mogelijk te maken. De accommodatie is op loop- en fietsafstand te bereiken. De aanpassingen van gebouwen/accommodaties koppelen we aan beter benutten van duurzame energie opwek en gebruik. Met de bijdrage van de provincie kunnen wij hierin een extra slag slaan.

Financieel

Sportpark Terbroek

Benodigde investering	€ 2.900.000	100%
Eigen bijdrage gemeente	€ 1.700.000	58,6%
Bijdrage derden	-	-
Gevraagde bijdrage provincie	€ 1.200.000	41,4%

Sportpark Scherpenzeel

Benodigde investering	€ 450.000	100%
Eigen bijdrage gemeente	€ 250.000	55%
Bijdrage derden	€ 100.000	22%
Gevraagde bijdrage provincie	€ 100.000	22%

De gemeente blijft de sportverenigingen subsidiëren. Het zwembad krijgt een jaarlijkse bijdrage ten aanzien van de exploitatielasten.

